

Eija Honkanen

Verkon ansaintatavat ja verotus

Opinnäytetyö

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Huhtikuu, 2014

Tekijä(t) Otsikko	Eija Honkanen Verkon ansaintatavat ja verotus
Sivumäärä Aika	46 sivua + 1 liitettä 23.4.2014
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Laskenta ja rahoitus
Ohjaaja(t)	lehtori Merja Lindholm
<p>Laadullisessa ja aineistolähtöisessä tutkimuksessa selvitettiin erilaisten verkkopohjaisten tulonhankintatapojen verotuskäytäntöjä sekä Verohallituksen antamien ohjeiden soveltamista virtuaalitulojen verotukseen. Suomalaista verotuskäytäntöä ja Verohallinnon ohjeita verrattiin Ruotsin Skatteverketin vastaaviin ohjeisiin. Lisäksi tutkimuksessa arvioitiin yrityksen perustamisen tarpeellisuutta verosuunnittelun kannalta ja tutkittiin verotuksen johdonmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista verkkotulojen verotuksessa.</p> <p>Pääasiallisena lähteenä käytettiin verolakien lisäksi Verohallinnon verkkosivustoa sekä verotusta tutkivaa kirjallisuutta. Muut kirjalliset lähteet valittiin sähköisen kaupankäynnin, virtuaalityön, markkinoinnin ja verkon kehityksen yliopistotasoisilta asiantuntijoilta. Tutkimuskohteena oli kuvitteellisen henkilön harjoittaman verkkokaupankäynnin ja muun omaehtoisen tulonhankinnan verotuskäytäntö.</p> <p>Tutkimuksessa havaittiin Verohallinnon ohjeiden sisältävän puutteellista asiantuntemusta ja verotuskäytäntöjen perustumista vanhentuneisiin normistoihin. Verotuksen jäykkyys vaikeuttaa omaehtoisen tulonhankinnan aloittamista, vääristää kilpailua työmarkkinoilla ja edistää harmaata taloutta. Nykyisessä tilanteessa asiallisen tiedon puute mahdollistaa sekä tahallisen että tahattoman veronkierron ja estää verovelvollisten perustuslaillisen yhdenvertaisuuden toteutumisen.</p> <p>Johtopäätöksenä todettiin, että verkkopohjainen tulonhankinta on hyväksyttävä normaaliksi ansaintatavaksi reaali maailman palkkatyön ja yrittäjyyden rinnalle. Avaamalla verotukseen selkeästi ohjeistetun tavan ilmoittaa verkkotulot samanlaisin ehdoin ja vähennysoikeuksin kuin reaali maailmasta saatavilla tuloilla on Verohallinto helpottaisi osaltaan kansalaisten mahdollisuuksia elättää itsensä ja samalla vähentäisi toimeentulotuki- ja työttömyysjärjestelmiin kohdistuvaa painetta.</p>	
Avainsanat	verkkokauppa, verotus, ansiotulo, pääomatulo, tulonhankinta

Author(s) Title	Eija Honkanen Web based earning methods and taxation
Number of Pages Date	46 pages + 1 appendices 23 April 2014
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	The Degree Programme in Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Merja Lindholm, Lecturer
<p>The purpose of this study was to investigate the current income taxation of different web based earning methods and the availability and fitness for purpose of taxation guidelines as issued by the Tax Administration. In addition, a comparison of Finnish and Swedish procedures for income taxation of individuals was also made.</p> <p>As a qualitative and material centric study, the main focus was directed at Tax Administration's website and the Precise Information guides. Additional source literature was selected from university level researchers and experts in e-commerce, virtual work, marketing and web development.</p> <p>The results indicated that the lack of clear directions regarding the taxation of web based earnings most likely results in involuntary noncompliance with tax regulations, which also puts individuals at risk of punitive consequences from the Tax Administration. Another finding was the lack of consistency, equality and transparency in taxation between real world- and web based incomes.</p> <p>The conclusion of this thesis is that urgent action is needed to bring the Finnish Tax Administration up to date with the current web based earning methods and their increasing importance as an alternative source of income. Easing the taxation terms would enable a large portion of the population to support themselves, thus decreasing the pressure on state welfare, disability and unemployment schemes.</p>	
Keywords	e-commerce, taxation, income, capital income, earnings

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen aihe, rajaukset ja tavoite	1
1.2	Tutkimusmenetelmä, lähdeaineisto ja työn rakenne	2
2	Tuloverotus	3
2.1	Tulolähteet	3
2.2	Tulolajit	5
3	Verkon ansaintatavat	8
3.1	Yksilön oikeudesta elättää itsensä	8
3.2	Digitaalisten tuotteiden myynti	8
3.3	Vertaistuotanto (p2p)	11
3.4	Click- eli mikrotyö	13
3.5	Liikenteenohjaus	15
3.5.1	Tapa 1: KVL:129/2000	15
3.5.2	Tapa 2: Savalanche	15
3.5.3	Tulolajin valinta	16
3.6	Virtuaalituotteiden kauppa ja virtuaalipelit	17
3.6.1	Second Life	18
3.6.2	World of Warcraft (WoW)	20
3.7	Virtuaalivaluutat	23
3.7.1	Myynti	24
3.7.2	Käyttö maksuvälineenä	24
3.7.3	Louhinta	26
4	Verosuunnittelu ja veronkierto	27
4.1	Yrityksen perustamisen tarpeellisuus	27
4.2	Arvonlisävero	29
4.3	Veronkierto	31
4.4	Veropetos	33
5	Yhdenvertaisuus verotuksessa	34
6	Päätelmät	37
6.1	Yhteenvedo tutkimushenkilön verotuksesta	37
6.2	Johtopäätökset ja lisätutkimuksen tarve	39

SANASTO

ASIC	<i>Application Specific Integrated Circuit</i> , yhden tuotevalmistajan tarpeisiin suunniteltu mikropiiri, <i>sovelluskohtainen mikropiiri</i>
Avatar	käyttäjän luoma ja kontrolloima virtuaalimaailman tai -pelin hahmo
Crowdsourcing	<i>talkoistaminen</i> , netin joukkovoiman valjastaminen projektityöhön, <i>P2P</i>
Diginatiivi	<i>digital native</i> , 1990-luvun lopulla syntynyt henkilö, joka ei muista aikaa ennen henkilökohtaisia tietokoneita ja verkkopalveluja
Digimamu	<i>digital immigrant</i> , henkilö, joka on tutustunut tietotekniikkaan vasta aikuisiällä
Internet	toisiinsa yhdistettyjen tietokoneverkkojen verkosto, <i>sisällön</i> tekninen infrastruktuuri
MMORPG	<i>Massively multiplayer online role-playing game</i> , verkon kautta moninpelattava tietokoneroolipeli
verkko	<i>World Wide Web</i> , Internet-verkossa toimiva hajautettu hypertekstijärjestelmä, <i>sisältö</i>
virtuaali- kaupankäynti	vain virtuaalisessa maailmassa olemassa olevien tuotteiden, hahmojen, valuutan ym., sekä työsuoritusten myynti ja ostaminen
online- kaupankäynti	sähköisten, mm. teksti-, musiikki- ja kuvatiedostojen, sekä työsuoritusten myynti ja ostaminen
offline- kaupankäynti	fyysisten tavaroiden ja työsuoritusten myynti ja ostaminen verkossa
hybriditalous	edellisten yhdistelmät
open-source	<i>Avoin lähdekoodi</i> , tietokoneohjelmien tuottamis- ja kehitysmenetelmä, käyttäjillä on mahdollisuus tutustua ohjelman lähdekoodiin ja muokata sitä omien tarpeidensa mukaisesti
P2P	<i>peer to peer</i> , vertaistuotanto, <i>crowdsourcing</i>
prosumer	<i>producer-consumer</i> , vertaistuotannon tuottaja-kuluttaja
RMT	<i>real money trade</i> , virtuaalituotteiden vaihtaminen reaalivaluutaksi
sisältö	<i>content</i> , esimerkiksi teksti-, kuva- tai äänitietoa sisältävät tallenteet. Sisältö voi olla luonteeltaan asiapitoista tai viihteellistä.
web 2.0	sosiaalisen median mahdollistavien tietoteknisten ratkaisujen kokonaisuus

(Sosiaalisen median sanasto 2010; Wikipedia 2014.)

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen aihe, rajaukset ja tavoite

Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan 16 % suomalaisista 16 - 89-vuotiaista yksityishenkilöistä on käyttänyt internetiä tavaroiden, tuotteiden ja palveluiden myyntiin. Oman, henkilökohtaisen verkkokaupankäynnin kautta saa siis tuloja yli 700 000 henkilöä. (SVT, 2013.) Todellinen luku on todennäköisesti suurempi, koska esimerkiksi mainostilan tarjoamista verkkosivuilla ei välttämättä mielletä myyntitoiminnaksi. Osa näistä lähes miljoonasta ihmisestä myy pääasiassa omia käytettyjä tavaroitaan, mutta mukana on yhä enenevässä määrin omaehtoista tulonhankintaa. Sosiaalisen median nousu, virtuaalivaluutat ja valmisteilla olevat, uudet ohjelmistoratkaisut ovat muuttamassa sekä digitaalisen sisällön tuotanto- että kulutustapoja. Tutkimuksessa luonnosteltava esimerkki yksityishenkilön tulolähdeportfoliosta on toteuttamiskelpoinen ja lähitulevaisuudessa arkipäiväinen.

Verohallinnon tehtävänä on verotuksen toimittamisen lisäksi oikean ja yhdenmukaisen verotuksen edistäminen sekä oman palvelukykyensä kehittäminen (Verohallintolaki 2 §). Tässä tutkimuksessa pyritään selvittämään erilaisten tulonhankintatapojen verotusta, verovelvollisten yhdenvertaisuutta, harrastus-, elinkeino- ja tulonhankintatoiminnan käsitteitä, sekä verosuunnittelun mahdollisuutta. Lisäksi tutkimuksessa vertaillaan Suomen ja Ruotsin verotuskäytäntöjä annettujen ohjeiden ja verotuksen johdonmukaisuuden kannalta. Ruotsissa verkkomyyntiä harjoittaa 14 % ruotsalaisista 16–74-vuotiaista (Statistik centralbyrå 2013). Tutkimuksen ulkopuolelle on rajattu verkon kautta tapahtuva fyysisten tavaroiden kauppa sekä varsinaisten rahapeliyhtiöiden järjestämät pokeri-, veikkaus- ja bingopelit yms.

Verotusta toimitettaessa erotellaan kolme ansaitsemistapaa: harrastustoiminta, tulonhankkimistoiminta ja elinkeinotoiminta. Lisäksi arvonlisäverolaki koskee kaikkea liiketoiminnan muodossa harjoitettavaa toimintaa. Harrastustoimintaa ja tulonhankkimistoimintaa käsitellään henkilöverotuksen alaisina ansiotuloina ja muita elinkeinoverotuksen piiriin kuuluvina tuloina. Verkon laajuus kauppapaikkana mahdollistaa suuren volyymimyynnin, mutta yksittäisen ihmisen on kuitenkin lähes mahdotonta arvioida tuotteidensa markkinoita etukäteen. Yksikin menestyvä tuote voi

nostaa myyntituloja huomattavasti, mutta väliaikaisesti. Keskeisiä tutkimuskysymyksiä opinnäytetyössäni ovat seuraavat:

Miten määritellään käsitteet harrastustoiminta, tulonhankkimistoiminta, elinkeinotoiminta, liiketoiminta ja liiketoiminnan muodossa harjoitettava toiminta?

Mitkä ovat ne euromääräiset tai suhteelliset rajat, jolloin henkilöverotuksesta siirrytään elinkeinoverotukseen?

Onko verosuunnittelu mahdollista, ja mikä vaikutus toimintamuodon valinnalla on verotukseen?

Mitkä ovat väliaikaisen myyntitulon kasvun vaikutukset elinkeinonharjoittajan arvonlisäverovelvollisuuteen?

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää lainsäädännön sisältöä, tulkintaa ja soveltuvuutta verkon ansaintatapojen verotuksessa. Raportti sisältää koosteen eri ansaintatavoilla hankittujen tulojen kohtelusta verotuksesta, joten se toimii referenssinä veroilmoitusta tai verovalitusta laadittaessa.

1.2 Tutkimusmenetelmä, lähdeaineisto ja työn rakenne

Laadullisessa ja aineistolähtöisessä tutkimuksessa analysoidaan kirjallisten lähteiden avulla verolakien, viranomaismääräysten ja -ohjeiden soveltamista ja soveltuvuutta harrastelijan verkkokaupankäynnin ja muiden tulonhankintatapojen verotukseen. Pääasiallisena lähteenä ovat verolakien lisäksi verohallinnon verkkosivusto sekä verotusta tutkiva kirjallisuus. Verohallinnon omat, syventävät vero-ohjeet antavat tietoa siitä, miten verottaja tulkitsee lakeja ja asetuksia. Muina lähteinä käytetään sähköisen kaupankäynnin, markkinoinnin ja verkon kehityksen yliopistotasoisia asiantuntijoita.

Tutkimuskohteena on kuvitteellisen henkilön (tutkimushenkilö) harjoittaman verkkokaupankäynnin ja muun omaehtoisen tulonhankinnan verotuskäytäntö. Tutkimushenkilön toiminnasta annetaan tarvittaessa erillinen esimerkki tulonhankintatavan luonteen selventämiseksi. Henkilön tulolähdeportfolioon sisältyvät seuraavat verkkopohjaiset ansaintatavat:

- digitaalisessa muodossa olevien, itse tehtyjen tuotteiden myynti
- vertaistuotanto (p2p)
- clicktyö
- liikenteenohjaus
- virtuaalituotteiden kauppa
- virtuaalipelaaminen
- virtuaalivaluutat

Virtuaalitaloutta ja muita verkon tarjoamia ansaintamahdollisuuksia ei tässä tutkimuksessa käsitellä tyhjentävästi, vaan tavoitteena on tarjota yleiskatsaus eräiden tunnetuimpien tulonhankintatapojen pääpiirteisiin. Internetin, verkon ja sosiaalisen median käsitteitä sekoitetaan helposti toisiinsa ja puhekielessä niitä käytetään usein ristiin. Johdonmukaisuuden ylläpitämiseksi ja väärinkäsitysten välttämiseksi olen koonnut tässä raportissa käytetyt käsitteet selityksineen erilliseen sanastoon.

Johdannon jälkeen toisessa luvussa selvitän verotuksen perusteita ja tulolähdejakoja. Kolmannessa luvussa esittelen yleistä oikeutta toimeentulon hankintaan, yleisimpiä verkkolähtöisiä ansaintatapoja ja niiden jakautumista ansio- ja pääomatuloihin voimassaolevien verolakien ja verohallituksen ohjeiden perusteella. Verosuunnittelua ja veronkiertoa käsittelem neljännessä ja yhdenvertaisuutta verotuksessa viidennessä luvussa. Kuudenteen lukuun olen koonnut yhteenvedon luonnollisen henkilön tulolähdeportfolion verotuksesta, päätelmät ja näkemykseni lisätutkimustarpeista.

2 Tuloverotus

2.1 Tulolähteet

Tuloverolaki ja siitä johdetut syventävät vero-ohjeet olettavat ansiotuloja hankittavan lähes poikkeuksetta vain jonkinasteisen työ- tai muun palvelussuhteen kautta ja omaehtoista tulonhankintaa harjoitettavan vain yritystoiminnan kautta. Tulonhankintatapojen ahdas kahtiajako joko palvelussuhteisiin (Tuloverolaki 1992/1535, TVL) tai yritystoimintaan (Elinkeinoverolaki 1968/360, EVL) hankaloittaa verotuksen tasapuolista toimittamista. Verkossa ei synny työsuhteita, tosin joitakin ansaintatapoja voidaan tulkita alihankintasuhteeksi. Verottajan harkinnassa on, määritelläänkö yksityishenkilön harjoittama verkkokaupankäynti tuloverolain mukaan

henkilökohtaisiksi ansio- ja pääomatuloiksi vai liiketoiminnan muodossa harjoitettavaksi toiminnaksi, johon sovelletaan elinkeinoverolakia. Käsitteellä ”liiketoiminnan muodossa harjoitettava toiminta” ei ole varsinaista omaa määritelmää, vaan tulkinnassa sovelletaan liiketoiminnan määritelmiä. Olennaisena liiketoiminnan tunnusmerkkinä pidetään voiton tavoittelua. Voiton tavoittelun liiketoiminnassa on todettu riittävän, eikä sen maksimointia lyhyellä tai pitkällä aikavälillä edellytetä. Myöskään sillä ei ole verotuksellista merkitystä, että toiminta tuottaa tosiasiasa tappiota, jos voittoa joka tapauksessa tavoitellaan. (Kulovaara 2011, 51.) Suomessa liiketoiminnan muodossa harjoitetusta tavaroiden ja palvelujen myynnistä on suoritettava arvonlisäveroa, joten sovellettavan verolain valinnalla on verovelvollisen kannalta huomattava merkitys.

Ennakkoperintään painottuva verotuskäytäntö toteutetaan sekä yritysten että yksityishenkilöiden kohdalla arvioverotuksena, jota korjataan jälkikäteen. Tällä pyritään veronsaajien paremmin ennustettavaan kassanhallintaan, joka on sinänsä hyvä tavoite, mutta samalla se painostaa veronmaksajia joko palkansaajiksi tai yrittäjiksi. Verkkopohjainen tulonhankinta ei sovellu tähän malliin, koska kyse on yleensä harrastustoiminnan sivutuotteista ja tulojen määrä riippuu hyvin pitkälle henkilön omista valinnoista ja aktiivisuudesta verkkonäkyvyytensä sekä sisällön luomisen ja verkostoitumisen suhteen. Verkon kautta saadut tulot tulee ilmoittaa korjaamalla esitäytetyn veroilmoituslomakkeen tiedot ja laatimalla selvitys tulonhankintatavasta. Verohallinto ei ole antanut erillisiä ohjeita yksityishenkilöiden verkkokaupankäynnin verotuksesta, vaan verovelvollisen tulee käyttää samoja ohjeita kuin reaali maailmasta saatujen tulojen verotuksessa. Harrastustoiminnan tulot ilmoitetaan yhdessä muiden ansio- ja pääomatulojen kanssa ja verovelvollisen on itse selvitettävä, kumpaan tulolajiin saadut ansiot kuuluvat. Ainoana poikkeuksena on virtuaalivaluuttojen verotus, josta on annettu erillinen ohje syksyllä 2013.

Ruotsissa tuloverolaki tunnistaa palvelussuhteiden ja yritystoiminnan lisäksi harrastustoiminnan erillisenä tulolähteenä. Tämä kolmijako soveltuu erityisen hyvin verkkopohjaiseen tulonhankintaan, koska saadut ansiot ovat usein seurausta esimerkiksi bloggaamisesta, pelaamisesta tai muusta vapaa-ajan harrastuksesta. Ero liiketoiminnan ja harrastustoiminnan välillä on nähdäkseni hyvin yksinkertainen. Liiketoimintaa ei ole olemassa ilman myytävää tuotetta tai palvelua. Harrastustoiminta jatkuu samanlaisena riippumatta oheistuotteiden myynnistä, eikä myytävää tuotetta olisi olemassa ilman harrastustoimintaa. Ruotsissa verotuksen tulolähdejaon lisäksi myös tulolajit on jaettu selkeästi. Harrastustoiminnan tuloksena saadut ansiot

verotetaan ansiotulona ja toiminnassa käytetyn omaisuuden myynti pääomatulona. Verkkopohjaisen tulonhankinnan verotuskäytännöistä on myös selkeä ohjeistus Skatteverketin omilla verkkosivuilla, ja ilmoitus harrastustoiminnan tuloista tehdään erillisellä, helposti ymmärrettävällä lomakkeella varsinaisen veroilmoituksen liitteenä (liite 1). Toiminnan tappiot saa vähentää verotettavasta tulosta viiden seuraavan vuoden aikana. (Skatteverket 2014, Hobbyverksamhet.)

2.2 Tulolajit

Veronalaisia tuloja ovat rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot, joista verovelvollisella on oikeus vähentää niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot (*luonnolliset vähennykset*) (TVL 28 §). Henkilöverotuksessa tulo verotetaan pääsääntöisesti sen vuoden tulona, jonka aikana maksu on tapahtunut tai tuloerä on ollut nostettavissa. Lisäksi luovutusvoitot katsotaan sen verovuoden tuloksi, jona kauppa tai vaihto on tapahtunut. (Vero 2013, Henkiloasiakkaan tuloverotus/Tulon ja menon jaksottaminen.) Verotettavan tulon käsite on laaja, sillä kaikki rahana tai muuna rahanarvoisena korvauksena saadut etuudet ovat verotettavaa tuloa, mikäli toisin ei ole nimenomaan säädetty.

Yksityishenkilön saamat tulot jaetaan hankintatavan mukaan pääoma- ja ansiotuloihin. Pääomatuloista maksetaan veroa vain valtiolle, ja vuonna 2014 pääomatulon tuloveroprosentti on 30 % tai 32 %, jos puhdas pääomatulo ylittää 40 000 euroa. Ansiotuloista maksetaan veroa valtiolle progressiivisen tuloveroasteikon perusteella, kunnalle ja seurakunnalle vuosittain vahvistettavan tuloveroprosentin mukaan. Pääkaupunkiseudulla kunnallisveroprosentti vaihtelee 18 - 20 %:in välillä. Seuraavaksi esitellään tulolajien määritelmät ja verotettavan tulon laskentatavat.

Pääomatuloa on omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu tulo, jota varallisuuden katsotaan kerryttäneen. Veronalaista pääomatuloa ovat mm. korkotulot, vuokratulot ja luovutusvoitot (TVL 32 §.) Puhdas pääomatulo lasketaan vähentämällä pääomatulosta luonnolliset vähennykset (TVL 30 §.)

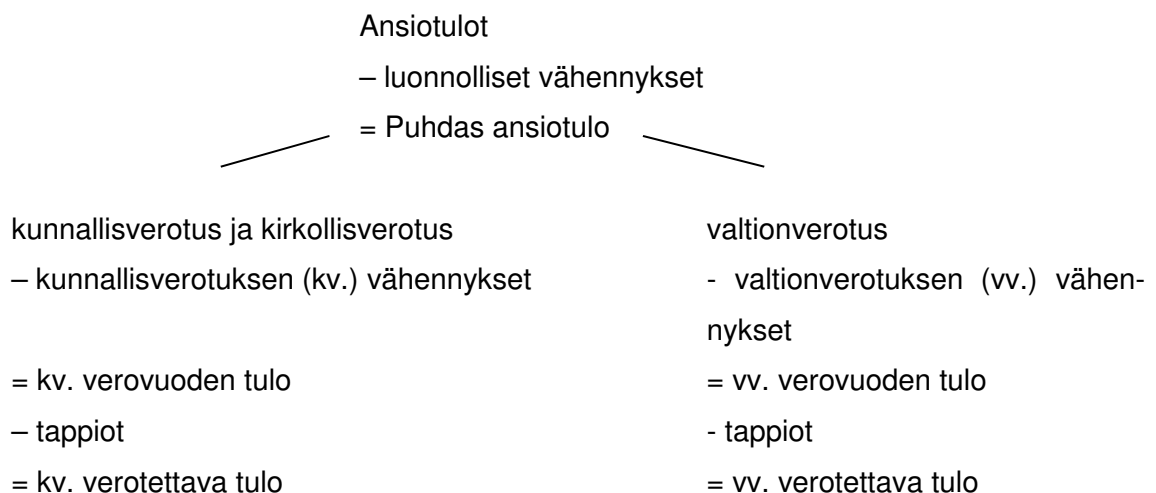
Pääomatulon laskenta (Karhama 2013, 47–48):

- Veronalaiset pääomatulot
- Tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot (TVL 54 §)
- = Puhdas pääomatulo

- Pääomatuloista vähennettävä tulolähteen tappio (TVL 59 §)
- Veronalaisen pääomatulon hankkimisesta johtuneiden velkojen korot (tulonhankkimisvelka) (TVL 58 §)
- = Verovuoden pääomatulo
- Pääomatulolajin tappio (alijäämähyvitys) (TVL 60 §)
- = verotettava pääomatulo.

Ansiotuloa on kaikki muu tulo kuin pääomatulo. Veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus. (TVL 61 §.) Puhdas ansiotulo lasketaan sekä valtion- että kunnallisverotuksessa vähentämällä ansiotulosta luonnolliset vähennykset (TVL 30 §). Puhdasta ansiotuloa laskettaessa otetaan huomioon myös verovelvollisen elinkeinotoiminnan tuloksesta ansiotuloksi jaettava määrä. Luonnollisen henkilön on suoritettava valtiolle tuloveroa verotettavasta ansiotulostaan progressiivisen tuloveroasteikon perusteella (TVL, 124 §). Valtionverotuksen verovuoden tuloa laskettaessa puhtaasta ansiotulosta tehdään valtionverotuksen vähennykset. Kunnallisverotuksen verovuoden tulo saadaan vähentämällä puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksen vähennykset. (Vero 2014, Henkilöasiakkaan tuloverotus/Verotettavan tulon laskeminen.)

Verotettavan tulon laskenta (Karhama 2013, 59)

Tässä tutkimuksessa ei huomioida vähennyksiä, veronluonteisia maksuja tai Yle-veroa. Jokaisen luonnollisen henkilön verotus määräytyy viime kädessä heidän yksilöllisten olosuhteidensa mukaan. Tulojen luokittelulla pääoma- ja ansiotuloihin on kuitenkin merkitystä maksettavan veron määrään. Esimerkiksi pienistä vuokratuloista maksetaan

suhteellisesti korkeampaa pääomatuloveroa kuin vastaavan tasoista ansiotuloista. Tarkastellaan hyvin yksinkertaisella laskelmalla eri tulolajien verotuksen eroja:

Henkilön verotettava pääomatulo on 10 000 €.

Veroa valtiolle (10 000 x 30 %): 3 000 €

Henkilön verotettava ansiotulo on 10 000 €.

Veroa valtiolle 0 € (taulukko 1.)

Vantaan kunnallisvero (10 000 x 19 %) 1 900 € } (taulukko 2.)
Ev. lut kirkollisvero 1 % 100 € }

Yhteensä: 2 000 €

Taulukko 1. Vuoden 2014 valtion tuloveroasteikko (Vuoden 2014 tuloveroasteikkolaki 30.12.2013/1245, 1 §).

Verotettava euroa	ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 300—24 300		8	6,5
24 300—39 700		528	17,5
39 700—71 400		3 223	21,5
71 400—100 000		10 038,50	29,75
100 000—		18 547	31,75

Taulukko 2. Pääkaupunkiseudun kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit vuonna 2014 (vero 2014, Verohallinnon päätökset/Kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit).

Kunta	Kunnan tuloveroprosentti	Ev.lut. seurakunnan tuloveroprosentti	Ortodoks. seurakunnan tuloveroprosentti
Espoo	18,00	1,00	1,60
Helsinki	18,50	1,00	1,60
Kauniainen	16,50	1,00	1,60
Vantaa	19,00	1,00	1,60

Toisenlaisessa tilanteessa pääomatuloverotus voisi olla verovelvolliselle edullisempi vaihtoehto. Verosuunnittelun edellytyksenä on kuitenkin verotuksen ennakoitavuus ja varmuus erilaisten tulotyyppien vakiintuneesta luokittelusta joko ansio- tai pääomatuloiksi.

3 Verkon ansaintatavat

3.1 Yksilön oikeudesta elättää itsensä

Jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla (Perustuslaki 1999, 2:18). Tämä valinnanvapaus oman taloudellisen toimeentulon muotojen suhteen perustuu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 15 ja 16 artiklaan (EUVL 2012, 398–399). Käynnissä oleva elinkeino- ja talouselämän sekä yhteiskunnan murros tulee muuttamaan käsityksiä ammasteista, työn tekemisestä ja elinkeinon harjoittamisesta. Perinteiset palkkatyön ja yrittäjyyden mallit eivät enää riitä kuvaamaan tulonhankintamahdollisuuksien monimuotoisuutta. Aikuistumassa olevalle diginatiivien sukupolvelle käsitteet ”reaalimaailma” ja ”verkkomaailma” ovat yhtä merkityksellisiä kuin käsitteet ”ulkona” ja ”sisällä”. Kyseessä ovat yksinkertaisesti saman elämän kaksi osa-aluetta, ja työ, kaupankäynti, harrastukset sekä sosiaaliset suhteet ovat luonnollinen osa molempia (ks. Lehdonvirta 2009, 76). Verkon ansaintatavat täydentävät, ja joissakin tapauksissa korvaavat kokonaan reaali maailman työsuhteisiin perustuvan tulonhankinnan.

Verotuksen ei ole tarkoitus olla rangaistus, eikä se saa olla tulolähteiden valinnassa ohjaava tekijä. Verkkolähtöisiä tulonhankkimistapoja ei pidä pyrkiä vähentämään, kieltämään tai tekemään kannattamattomaksi verotuksen keinoin. Verohallinnon tavoitteena on ohjeistusten ja ennakkoratkaisujen avulla soveltaa voimassa olevaa lainsäädäntöä, joka on pääosin laadittu ennen digitaalisen ajan alkamista. Yhä nopeampi kansainvälinen kehitys ja yhteiskunnalliset muutokset nostavat jatkuvasti esiin uusia ongelmia, joiden ratkaisemisessa myös verolainsäädännöllä on keskeinen merkitys (Myrsky 2013, 140). Tarkastellaan seuraavaksi tutkimuskohteena olevan kuvitteellisen henkilön tulolähdeportfolion sisältöä ja verotusta yksityiskohtaisemmin.

3.2 Digitaalisten tuotteiden myynti

Erotuksena muusta verkkosisällöstä digitaalisilla tuotteilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sellaisia sähköisesti siirrettäviä tiedostoja, joilla on vastine reaali maailmassa, esimerkiksi mp3 - cd-levy, e-kirja - painettu kirja ja niin edelleen.

Verkossa jokaisella on mahdollisuus tuoda esille omaa luovaa toimintaansa ilman levy-yhtiöitä, kirjankustantajia tai muita välikäsiä, joko harrastustoiminnan sivutuotteena tai kaupallistamalla oma ammatillinen osaamisensa. Fyysisten tavaroiden myynnistä poiketen digitaalisten tuotteiden kauppa ei vaadi suurta panostusta ostoihin, tuotantoon tai varastointiin, yksi ainoa tiedosto voidaan kopioida verkkokaupassa tuhansia kertoja ilman minkäänlaista aktiviteettia myyjän taholta. Oman verkkokaupan voi perustaa pientä kuukausimaksua vastaan muutamassa minuutissa ja yhdistää siihen PayPalin kautta luottokorttimaksut (MadBeeTech 2013), tai käyttää maksutapoina virtuaalivaluuttaa sekä mobiilimaksamista. Verkkokauppoja liitetään usein blogeihin tai muihin verkkosivuihin, joiden päätarkoitus on henkilön harrastustoiminnasta kertominen. Tuotteiden myynti on sivutoimista ja passiivista esilläpitoa, ilman varsinaisia markkinointitoimenpiteitä.

Tutkimushenkilö harrastaa käsitöitä ja valmistaa itselleen omaan käyttöönsä yksilöllisiä olkalaukkuja. Laukkujen valmistuksessa käyttämänsä ompelukaavat henkilö muokkaa .pdf-muotoon ja asettaa ne myyntiin blogiin liittämänsä verkkokaupan kautta. Henkilön päähuomio on keskittynyt harrastuksestaan kertomiseen, ompelukaavojen myynti on toissijainen toiminto ja uusia kaavoja lisätään valikoimaan sitä mukaa kuin laukkuja syntyy. Verolainsäädännössä ja -ohjeissa harrastustoiminta ja sen tuottamat tulot liitetään lähes yksinomaan vähäiseen maataloustuotantoon tai ravihevosiin. Yksityishenkilöiden harjoittamaa sivutoimista digitaalisten tai fyysistenkään tuotteiden valmistusta ja myyntiä ei ole huomioitu vero-ohjeissa millään tavalla. Harrastustoiminnan tuotot voi ilmoittaa merkitsemällä ne esitetytyn veroilmoituksen kohtaan ”muut ansiotulot” ja kirjoittamalla erillisen selvityksen tulonhankkimistoiminnasta. Harrastustoimintaan liittyviä menoja ei saa vähentää muista tuloista, mutta menot voidaan vähentää myöhempänä vuotena, jos toiminta muodostuu tuloa tuottavaksi. (Henkilöverotuksen käsikirja 2012, 617.)

Kaupankäynti voidaan myös verottajan harkinnan mukaan määritellä elinkeino- tai liiketoiminnaksi, johon liittyy velvollisuus arvonlisäveron keräämiseen ja tilittämiseen valtiolle. Välttääkseen harkinnanvaraisen verotuksen henkilö voi vapaaehtoisesti ryhtyä elinkeinonharjoittajaksi. Elinkeino toimintaa harjoittava luonnollinen henkilö (*yksityinen elinkeinonharjoittaja*) on velvollinen tekemään yrityksen perustamisilmoituksen siten kuin elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetussa laissa säädetään (Kaupparekisterilaki 3 §) ja mainitun elinkeinolain (1919, 5 §) mukaan luvallisen elinkeinon harjoittaminen ilman muita apulaisia kuin aviopuolisoa tai suoraan etenevää

polvea olevia vajaavaltaisia jälkeläisiä, ja siinä liikehuoneistoa, konttoria tai erityistä myyntipaikkaa pitämättä, on sallittu ilman eri ilmoitusta tai lupaa. Kiinteällä toimipaikalla puolestaan tarkoitetaan paikkaa, jossa elinkeinon pysyvää harjoittamista varten on erityinen liikepaikka tai jossa on ryhdytty erityisiin järjestelyihin, kuten paikkaa, jossa sijaitsee liikkeen johto, sivuliike, toimisto, teollisuuslaitos, tuotantolaitos, työpaja tai myymälä taikka muu pysyvä osto tai myyntipaikka (TVL, 13a §).

Yrityksen perustaminen ei siis ole pakollista, mutta veroilmoitus on tehtävä elinkeinotoiminnan veroilmoituksella, joka sisältää neljä sivua selvityksiä mm. poistoista ja yksityisvaroihin kuuluvan asunnon käyttämisestä elinkeinotoiminnassa (vero 2014, Lomakkeet/Elinkeinotoiminnan veroilmoitus). Henkilöverotuksen alaisen tulonhankkimistoiminnan ja elinkeinoverotuksen alaisen elinkeinotoiminnan rajaa on vaikea määritellä. Verohallinnon ohjeissa ainoastaan keksijän verotuksessa selvitetään käsitteiden eroja, mutta siinäkin lopullinen verotusmenettely ratkaistaan kokonaisarviointin perusteella tapauskohtaisesti. Elinkeinotoiminnan tunnusmerkkejä ovat keksijän verotuksessa voiton tavoittelu, toiminnan itsenäisyys, suunnitelmallisuus, jatkuvuus, taloudellinen riski ja jokin ulkoinen merkki, esimerkiksi toimisto, varasto, verstaas tai muu toimipaikka. Elinkeinotoiminnasta voi olla kysymys, vaikka jokin tunnusmerkki ei selvästi toteutuisikaan. Jos elinkeinotoiminnan tunnusmerkit eivät toteudu, keksimistoiminta katsotaan tulonhankkimistoiminnaksi. (Vero 2014. Henkiloasiakkaan tuloverotus/Keksijan verotus.)

Kaupankäynnistä saatujen tulojen määrällä ei siis näytä olevan merkitystä, vaan raja tulonhankkimistoiminnan ja elinkeinotoiminnan välillä vedetään toiminnan luonteen perusteella. Käyttämällä yllä olevia tunnusmerkkejä, tutkimushenkilön toiminta on voittoa tavoittelevaa, itsenäistä eli toisen valvonnasta vapaata, jonkin verran suunnitelmallista, jatkuvaa ja sisältää pienen taloudellisen riskin verkkokaupan kuukausimaksujen osalta. Ainoastaan toimipaikan pitäminen jää puuttumaan. Elinkeinonharjoittajaksi ryhtyminen ja varsinkin kaupankäynti johtaa melko varmasti toiminnan luokitteluun liiketoiminnan muodossa tapahtuvaksi, jolloin verotuksessa tulee sovellettavaksi myös arvonlisäverolaki takautuvasti koko tilikaudelta. Yrityksen perustamisen tarpeellisuutta, elinkeinoverotusta ja arvonlisäverotusta käsitellään tarkemmin neljännessä luvussa. Ruotsissa digitaalisten tuotteiden myynti verotetaan harrastustoimintana ja ansiotulona, kunnes toiminta täyttää kaikki liiketoiminnan kolme tuntomerkkiä: kaupankäynti on muusta toiminnasta riippumatonta, jatkuvaa ja voittoa

tavoittelevaa. Sen jälkeen henkilöitä kehoitetaan hakeutumaan yritysverotuksen piiriin ja arvonlisäverovelvollisiksi. (Skatteverket 2014, Hobbyverksamhet.)

3.3 Vertaistuotanto (p2p)

Verkon rajattomuus tekee jokaisesta tuottajasta tasavertaisen muiden kanssa, riippumatta brändeistä, markkinointikampanjoista tai yritysstrategioista. Ei ole mitään syytä, miksi meidän pitäisi aina kulkea hallitusten ja suurten yhtiöiden kautta tehdäksemme kauppaa verkossa (Searls 2013). Netissä yhteisöjä muodostuu yhteisten kiinnostuksen kohteiden ympärille kommentoimaan, keskustelemaan ja vaikuttamaan sekä omaan, että muiden elämään. Yhä yksinkertaisemmat koodaustyökalut, sekä järjestelmien ja ohjelmistojen jatkuva kehitys tuovat päivittäin tavallisten ihmisten ulottuville yhä uusia mahdollisuuksia sisällön luomiseen, jakamiseen ja myymiseen. Suomessa vertaistuotantoa ovat tutkineet ja selvittäneet Sitra (ks. Nurmio & Turkki 2010) ja valtioneuvoston kanslian tilaamana Ajatuspaja e2 (ks. Salmisalo & Laaksonen 2010). Näissä tutkimuksissa vertaistuotannon käsitteeseen on kuitenkin sekoitettu vertaistuki ja sosiaalisektorin vapaaehtoistyö.

Vertaistuotanto on monimuotoinen käsite, jonka tunnetuimpia esimerkkejä ovat *open source*-projektit Linux, Firefox ja Wikipedia. [Yritystoiminnassa] vertaistuotannon hyödyntäminen on mahdollista kaikissa niissä tilanteissa, joissa tuotesuunnittelu voidaan erottaa fyysisestä tuotannosta. Valtavia tuotantovalmiuksia voidaan ylläpitää rinnakkain ja osittain riippuvaisina p2p design- ja konseptointiprosesseista. (Bauwens 2005.) Esimerkkinä Dell-tietokoneet, joiden tuotekehittely nojaa voimakkaasti käyttäjäpalautteeseen ja -ideointiin (Dell 2014, IdeaStorm). Tietotekniikkaan liittyvät projektit ovat vertaistuotannon suurin hyödyntäjä, mutta erilaiset yhteisöprojektit (*crowdsourcing*) ja kuluttajainnovointi ovat nopeasti laajenemassa kaikille liiketoimintalueille. Käsittelen tässä tutkimuksessa vertaistuotantoa lyhyesti vain yhdestä näkökulmasta: hierarkkisen ja vertikaalisen tuottajilta kuluttajille-ajattelun korvaavana vapaamuotoisena ja horisontaalisena *prosumer*-mallina.

Leino (2011, 113-114) näkee sosiaalisen verkon (*web 2.0*) torina, jonne ihmiset kerääntyvät viettämään aikaa, vaihtamaan kuulumisia, tekemään kauppaa ja vaihtamaan tuotteita. Myynnissä on kaikenlainen digitaalinen sisältö ja sosiaalisessa mediassa vaihdon väline on [rahan sijaan] mielipide, ajatus, linkki, kuva, video eli

jotakin, mistä ollaan kiinnostuneita ja josta halutaan kertoa muillekin. Myös Bauwens (2005) huomauttaa, että vertaistuotannon puhtaimmassa muodossa tuottajille ei makseta muodollisia korvauksia:

”Tällä hetkellä vertaistuotanto ei tarjoa osallistujille mahdollisuuksia taloudellisten tarpeidensa tyydyttämiseen. Sen takia monet tasa-arvoisesta ilmapiiristä inspiroituneet ihmiset turvautuvat osuuskuntiin, yhteisötalouteen ja muihin vastaaviin järjestelmiin, joista heidän on mahdollista saada elantonsa ja samalla kunnioittaa periaatteitaan.” (Bauwens 2005.)

Prosumereiden tavoitteena ei ole voiton maksimointi, vaan vaihdantatalous, jossa molemmat osapuolet ovat tyytyväisiä. Sosiaalisessa mediassa jaetusta sisällöstä tekijä palkitaan kiitoksin, kommentein ja vapaaehtoisin lahjoituksin joko virtuaali- tai reaalivaluutalla. Suosittuja sivustoja lahjoitusten antamiseen ovat esimerkiksi Flattr ja Gittip, joka pyrkii viikoittaisten lahjoitusten avulla rahoittamaan sisällöntuottajien taloudelliset tarpeet. Mielestäni Bauwensin päätelmä täysin ilmaisesta sisällönjaosta on osittain virheellinen lähinnä kirjoittamishetkellä puuttuneen teknologian takia. Prosumer-kulttuurissa tekijän palkitseminen on luonnollista, mutta käyttäjä saa itse valita palkitsemistavan ja maksaa tuotteesta tai palvelusta omien mahdollisuuksiensa mukaan. Pienten maksujen siirtäminen henkilöltä toiselle on helpottunut huomattavasti viiden viimeisen vuoden aikana. Arvostustaan voi osoittaa myös klikkaamalla mainoksia, jolloin sisällöntuottaja saa palkkionsa liikenteenohjauksen ja kumppanuusmarkkinoinnin kautta.

Tutkimushenkilö on kuvannut ompelutöistään ohjevideoita, joiden avulla aiheesta kiinnostuneet voivat opiskella muun muassa kaavoitusta ja värisuunnittelua. Videot ovat katsottavissa ilmaisella YouTube-sivulla, johon henkilö on liittänyt lahjoitusmahdollisuuden (kuvio 1). Numerosarjat ovat virtuaalilompakko-osoitteita, joita tarvitaan rahansiirrossa käyttäjältä toiselle.

Kuvio 1. Virtuaalivaluutan lahjoittamislinkit (osoitteet eivät ole aitoja).

Verotuksessa lahjoitukset on käsiteltävä perintö- ja lahjaverolain (1940, 3:19a) mukaan verovapaina 4000 euroon asti lahjoittajaa kohden kolmen vuoden jaksoissa, riippumatta siitä missä valuutassa ne on vastaanotettu. Vertaistuotantoa ei voi luokitella

elinkeinotoiminnaksi tai edes tulonhankinnaksi, koska tuotettu sisältö on vapaasti käytettävissä myös ilmaiseksi. Sisällöntuottajan sivuilla saatetaan ehdottaa minimilahjoitusta, mutta päätös lahjoituksen antamisesta ja määrästä on täysin vapaaehtoista ja käyttäjän omassa harkinnassa.

3.4 Click- eli mikrotyö

Clicktyö, tai toiselta nimeltään mikrotyö, on yrityksille erittäin edullinen tapa teettää rutiiniluonteisia tehtäviä lyhyessä ajassa. Välikätenä toimiva palveluntarjoaja jakaa yrityksen projektin pieniin paloihin jotka työläiset suorittavat, kokoaa sen jälkeen tulokset yhteen ja toimittaa valmiin projektin tilaajalle (Amazon Mechanical Turk 2014). Mikrotyönä voi esimerkiksi käännettää verkkokaupan tuotekuvaston, luetteloida kuva-arkiston tai koota yhteystietoja markkinointitarkoituksiin. Tehtäväkohtainen rahallinen korvaus työntekijöille on hyvin vähäinen, mutta tehtävät ovat yksinkertaisia ja jopa pelillisiä, joten niitä ei varsinkaan kehittyneissä maissa aina edes mielletä varsinaiseksi työnteoksi. Välikätenä toimivat palveluntarjoajat eivät solmi työntekijöidensä kanssa työsuhteita, vaan toiminta perustuu sopimussuhteeseen palveluntarjoajan ehdoilla. Omien työntekijöiden rekrytoinnin sijaan mikrotyötä tilaavia yrityksiä on kritisoitu terveydenhuolto-, eläke- ja muiden sosiaalimaksujen välttelemisestä, sekä työsuhtelainsäädännön ja lapsityövoiman kieltävien lakien kiertämisestä. (Cherry 2010, 5). Toisaalta mikrotyötä on myös käytetty menestyksekkäästi työelämästä syrjäytyneiden aktivointiin, köyhyysrajalla elävien pakolaisten auttamiseen ja naisten aseman parantamiseen kehittyvissä maissa (Samasource 2014).

Verkon rajattomuus antaa yrityksille mahdollisuuden valita projekteihinsa parhaat mahdolliset resurssit globaalista työvoimareservistä ja työntekijöille mahdollisuuden työskennellä itselle mielenkiintoisten hankkeiden parissa. Pilvipalveluiden kautta yritykset voivat jakaa yhä vaativampia tehtäviä, joka nostaa työstä maksettavien korvausten tasoa. Online-työmarkkinoiden odotetaan kasvavan nykyisestä 1 - 2 miljardista Yhdysvaltain dollarista viiteen miljardiin dollariin vuoteen 2018 mennessä. (Kvochko, 2013.) Mikrotyön tulevaisuus on monitahoinen vyyhti. Länsimaissa projekti- ja osa-aikatyöt ovat yhä halutumpia, sekä joskus myös ainoita vaihtoehtoja perinteisille, pysyville työsuhteille, joten vapaamuotoinen etätyö olisi normalisoitavissa yhtenä itsensä elättämisen muotona. Elintason nostaminen kehittyvissä maissa on tavoittelemisen arvoinen asia, mutta työtehtävien ulkoistaminen halvan työvoiman

maihin johtaa lisääntyvään työttömyyteen länsimaissa. Yritysten sinänsä hyväksyttävä pyrkimys kustannustehokkuuteen ja kilpailukyvyn parantamiseen saattaa sääntelemättömässä ympäristössä johtaa niin sanottuun ”race to the bottom”-tilanteeseen, jossa palkat ja palkkiot painetaan niin alas, ettei tuloilla ole enää merkitystä talouden kehittymiseen millään maantieteellisellä alueella (Lehdonvirta & Ernkvist 2011, 47).

Uusimmat ja innovatiivisimmat palveluntarjoajat tulevat virtuaalipelimarkkinoilta. Pelimarkkinoilla kilpailu on erittäin kovaa ja monet pelinkehittäjät, ovat luopuneet kuukausi- ja lisenssimaksuista kokonaan. Niiden sijaan liiketoimintaa pyöritetään myymällä pelaajille tarvittavia virtuaalituotteita ja pelivaluuttaa. Rahaliikenteestä huolehtiva kolmas osapuoli tuo yhteen pelaajan ja mikrotyötä tarjoavan yrityksen, vastaanottaa reaalivaluutassa olevan maksun työstä ja muuntaa sen virtuaalirahaksi pelinkehittäjän kautta. Pelaajat suorittavat mikrotyötehtäviä ja heille maksetaan pelivaluutalla tai muilla virtuaalituotteilla. (Lehdonvirta & Ernkvist 2011, 26.) Suomalaisen mikrotyötä välittävän yrityksen Microtaskin ja Kansalliskirjaston yhteisprojektina sanomalehtikirjaston materiaalia siirrettiin digitaaliseen muotoon pelaamalla erilaisia pelejä (Microtask 2014, Digitalkoot).

Verotuksellisesti mikrotyöstä saadut tulot ovat ansiotuloa, joka on itse ilmoitettava veroilmoituksessa. Ulkomailla toimivat yritykset eivät toimita palkkioista ennakonpidätystä tai maksa työnantajamaksuja. Kotimaiset yritykset eivät pääse hyötymään suomalaisesta työvoimareservistä, koska lainsäädännön mukaan kaikki yksityishenkilöille suoritettavat maksut ovat lähtökohtaisesti työsuhteeseen perustuvaa palkkaa. Enakkoperintälain (1118/96) 13 §:n mukaan palkkatuloa on palkka, palkkio, osapalkkio sekä muu etuus ja korvaus, joka maksetaan virasta tai toimesta tai sellaisesta työstä, tehtävästä tai palveluksesta, joka tehdään tehtävän antajalle korvausta vastaan (vero 2014, Henkiloasiakkaan tuloverotus/Mika on palkkaa). Lisäksi työnantajan tulee huolehtia vakuutuksista ja eläkemaksuista. Suomessa mikrotyö vastaisi siis täysin vuokratyötä, jossa työntekijän oikeuksista on toki huolehdittu hyvin, mutta samanaikaisesti kustannukset yrityksille ovat liian korkeat ja nettokorvaus työntekijöille liian alhainen. Digitalkoissa pelaajille ei suoritettu korvauksia ja Microtask on muuttanut pääkonttorinsa Yhdysvaltoihin (Microtask 2014).

3.5 Liikenteenohjaus

Liikenteenohjauksella tarkoitetaan tilannetta, jossa esimerkiksi bloggaaja tai Facebook-sivun omistaja antaa sivuiltaan tilaa kolmansien osapuolien käyttöön tarkoituksena ohjata kävijöitä teksti- tai kuvalinkkien avulla vierailemaan kyseisen ilmoittajan omilla sivuilla. Alkuperäisen sivun omistajalle maksetaan vastiketta jokaisesta kävijästä, joka siirtyy sivun kautta mainostajan sisältöön, tai ostaa mainostettavan tuotteen. Toiminnasta saatavia tuloja on tähän mennessä käsitelty verotuksessa kahdella tavalla.

3.5.1 Tapa 1: KVL:129/2000

A Oy omisti ja ylläpiti www-sivuillaan ohjelmapalvelua, jossa suomalaisille verkkokauppaa käyville yrityksille tai mainostajille tarjottiin omaa kumppanuusverkostoa. Verkoston kautta erilaiset, lähinnä pienten kotisivujen omistajat voitiin liittää verkkokauppaa käyvien yritysten www-sivuihin, mikä oli mahdollista siten, että kumppanien sivuilta oli hyperlinkki verkkokaupan sivuille. A Oy huolehti kumppanuusverkoston hallinnoinnista ja rekisteröi sekä mittasi liikenteen kunkin kumppanin www-sivulta linkitetyille verkkokauppojen sivuille. Verkkokauppayritykset maksoivat A Oy:lle sovitun korvauksen siitä liikenteestä, jonka kumppanit olivat tuottaneet verkkokaupan www-sivuille. Tästä liikenteestä A Oy puolestaan maksoi sovitua vastiketta kumppaneille. Henkilö X teki A Oy:n kanssa kumppanuusohjelmaan liittymisestä kumppanuussopimuksen, jonka perusteella X:n henkilökohtaiset www-sivut linkitettiin A Oy:n kumppanuusverkostoon. X:n tarkoitus oli tarjota www-sivujen käyttäjille mahdollisuus ostaa muun muassa hänen suositteliinsa kirjoja hänen asettamiensa hyperlinkkien kautta. Jokaisesta linkityksen ansiosta tapahtuvasta ostosta X sai korvauksen, joka oli 5 prosenttia oston kokonaissummasta. Nämä korvaukset A Oy maksoi X:lle neljännesvuosittain. X:n kumppanuussopimuksen perustella saamat korvaukset olivat vastiketta X:n omasta toiminnasta, eivätkä varallisuuden kerryttämiä. Korvaukset olivat X:n veronalaista ansiotuloa. Verovuosi 2001, 2002, 2003. Tuloverolaki 32 §, Tuloverolaki 61 §. (Vero 2013. Syventävät veroohjeet, Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisut.)

3.5.2 Tapa 2: Savalanche

Suomalainen Savalanche tarjoaa sosiaalisen median verkkokaupparatkaisuja. Savalanchen avulla yritys, yhteisö tai yksityinen henkilö voi alkaa niin sanotuksi jälleenmyyjäksi. Kolmannen osapuolen verkkokauppa liitetään tulevan jälleenmyyjän omistuksessa tai hallinnassa olevaan verkkosivuun tai Facebook-profiiliin. Jälleenmyyjä toimii Savalanchessa ainoastaan tuotteen markkinoijana, joka tarjoaa tuotteen toimittajalle mainostilan omalla kotisivullaan. (Savalanche 2013.) Sekä yrityksen verkkosivujen, että toimitusjohtajan kommentin mukaan jälleenmyyjänä toimivan yksityishenkilön provisiot maksetaan verkkosivujen mainostilavuokrana, ei palkkana:

”Liittyäksesi kauppiaksemme et tarvitse välttämättä omaa toiminimeä tai yritystä, sillä olemme saaneet ennakkopäätöksen verovirastolta, että voimme maksaa palkkiot ilman ennakonpidätystä. Olet kuitenkin velvollinen ilmoittamaan saadut tulot veroilmoituksessa pääomatulona.” (Vuorio 2010.)

Kyseessä lienee paikallisen verotoimiston antama ennakkotieto, sillä keskusverolautakunta ei ole julkaissut tämänsisältöistä ennakkopäätöstä. Liikenteenohjauksesta saatavat tulot käsitellään siis vuokratuloina ja verotetaan pääomatulona tuloverolain 32 §:n mukaisesti.

3.5.3 Tulolajin valinta

Liikenteenohjauksen tuottojen määrittely pääomatuloksi poistaa kumppanuusverkostoja ylläpitäviltä yrityksiltä sekä ennakonpidätys- että työnantajan velvollisuudet. Siinä mielessä uudempi päätös on onnistuneempi ja enemmän toiminnan luonteeseen sopiva. Toisaalta, verkkosivun osan käsittäminen erilliseksi, vuokrattavaksi tilaksi edellyttäisi mielestäni mainostilan rajaamista ja selkeää erottamista varsinaisesta sisällöstä, jossa ei koskaan viitattaisi millään tavalla rajattuun alueeseen. Silloin voitaisiin katsoa kyseessä olevan samanlainen omaisuuden luovutuksesta saatu voitto tai muu tulo (TVL 32 §) kuin fyysisen mainostilan vuokraaminen omalta pihamaalta.

Oma toiminta on kaiken verkkosisällön tuottamisen lähtökohta. Ilman kiinnostavaa sisältöä sivuilla ei vieraile kukaan, eivätkä liikenteenohjausta koordinoivat yritykset edes suostu solmimaan kumppanuussopimuksia. Kun vielä huomioidaan, että alkuperäisen sivun omistaja ei saa tuloja pelkästään mainosten näyttämisestä, vaan ainoastaan niihin liitettyjen linkkien klikkaamisesta, on todennäköistä, että sivujen sisällössä aina viitataan jollakin tavalla mainosten suuntaan. Toiminnallisesti nämä kaksi esimerkkiä ovat täysin samansisältöiset, joten Savalanchen samaa ennakkopäätös on hieman yllättävä. Tosin keskusverolautakunnan ennakkoratkaisut annetaan määräajaksi, jonka jälkeen verotuksen toimittamistapaa saa tietenkin muuttaa. Julkaisematonta päätöstä ei voi yleistää koskemaan muiden liikenteenohjausta koordinoivien yritysten kumppanuussopimuksia, joten liikenteenohjauksesta saatavien tulojen verotuksesta ei ole tällä hetkellä yhteneviä ohjeita. Verovelvollinen voi nähdäkseni ilmoittaa tulonsa joko ansio- tai pääomatulona oman harkintansa mukaan.

Ruotsin Skatteverketin mukaan liikenteenohjauksesta saatavat tulot ovat aina ansiotuloa. Liikenteenohjausta koordinoiva yritys toimittaa ennakonpidätyksen ja huolehtii sosiaalimaksuista, jos yritys sijaitsee Ruotsissa. Muussa tapauksessa verovelvollinen huolehtii itse saatujen tulojen ilmoittamisesta harrastustoiminnan veroilmoituksella, jossa huomioidaan myös sosiaalimaksut (egenavgifter) (Skatteverket 2014, Styrning av trafik på Internet.) Ruotsissa on myös kiinnitetty huomiota liikenteenohjausta syvällisempään yhteistyön muotoon, eli kumppanuusmarkkinointiin, jossa verkkosivun omistaja tavara- tai rahapalkkiota vastaan tuottaa yrityskumppanin tuotteita mainostavaa sisältöä. Verkossa suosituimmat ja eniten seuratut sisällöntuottajat saavat yhteistyötarjouksia suoraan yrityksiltä (Pettersson 2013a), eikä varsinkaan tuotepalkkioiden ilmoittaminen verotuksessa ole itsestään selvää (Pettersson 2013b). Olisi hyvin suotavaa, että Suomessakin määriteltäisiin selkeästi sekä liikenteenohjauksen että yksityishenkilöiden ja yritysten välisen kumppanuussuhteiden käsittely verotuksessa.

3.6 Virtuaalituotteiden kauppa ja virtuaalipelit

Virtuaalitalouden ja virtuaalipelimarkkinoiden todellista kokoa on vaikea arvioida, koska luotettavaa tutkimustietoa ei ole saatavissa. Yksityiset pelinkehittäjät eivät julkaise tilastoja käyttäjistä tai heidän toiminnastaan. Tiedon keräämistä hankaloittaa myös verkon rajattomuus ja yksilöiden mahdollisuus omistaa useita virtuaalipelitilejä. (GAO 2013, 8.) Useiden lähteiden mukaan varovaisetkin arviot pelien yhteenlasketusta, maailmanlaajuisesta liikevaihdosta ovat kymmeniä miljardeja Yhdysvaltain dollareita vuosittain. Pelaajien omien p2p-verkoston kaupankäynnin volyymejä on vielä vaikeampi arvioida. Ruotsin *Skatteverket* (2014, Fakta om internethandel) on arvioinut pelkästään World of Warcraft -pelin ympärillä liikkuvan noin 20 miljoonaa kruunua vuosittain.

Tutkittaessa virtuaalipelien tulojen verottamista, on ensin kiinnitettävä huomiota avatar-hahmojen sopimusoikeudelliseen asemaan. Katsotaanko avatar luojansa virtuaaliseksi jatkeeksi, jonka avulla työskennellään, opiskellaan, käydään kauppaa ja solmitaan sopimuksia reaali maailman tapaan, vai onko avatar luojansa omaisuutta ja samanlainen peliväline kuin esimerkiksi jääkiekkomaila? Avatar voi olla myös pelkkä lissenssisopimuksella saatu käyttöoikeus toisen omaisuuteen. Suomen verohallinnon ei voida odottaa yksinään ratkaisevan asiaa, vaan määrittely on tehtävä kansainvälisten sopimusten, EU:n ja kansallisen lainsäädännön kautta. Toistaiseksi kattavaa

määrittelyä ja luokittelua ei ole tehty, vaan jokaisen avatar-hahmon asema ja sitä kautta pelaajan omistusoikeus virtuaalimaailmaan tulee määritellä tarkoituksen, tilanteen ja pelin käyttöehtojen mukaan. Toiseksi on muistettava, että virtuaalipelien sisältö on olemassa vain kyseisen pelin sisällä.

Virtuaalipeleiksi luokiteltavia ajanvietteitä on olemassa sadoittain (Wikipedia 2014, List of massively multiplayer online role-playing games). Pelinkehittäjien asettamat käyttöehdot määrittelevät pelaajien mahdollisuudet vaikuttaa pelinkulkuun, palkintoihin ja pelihahmon taitojen kehittymiseen sekä mahdollisuuteen vaihtaa pelissä käytettävät virtuaaliset vaihdantavälineet reaalivaluutaksi. Tilaisuus varsinaiseen tulonhankintaan syntyy lähinnä MMORPG-pelien ympärille muodostuneista p2p-verkoistoista, joiden RMT-markkinapaikoilla pelin sisältämiä hahmoja, tarvikkeita, valuuttaa ja muita virtuaalituotteita ostetaan ja myydään reaalivaluutoilla.

Verohallituksen ohje virtuaalipelien tulojen verottamisesta niputtaa yhteen kaikki olemassa olevat pelivariaatiot. Ohjeen mukaan ansainta perustuu henkilökohtaiseen pelaamistoimintaan ja pelien perusteella kertynyt tulo on siten luonteeltaan ansiotuloa. Virtuaalipelivoitot katsotaan saaduksi vallintaan TVL 110 §:ssä tarkoitetulla tavalla vasta sillä hetkellä, kun pelaaja kotiuttaa tulonsa pelistä. Tulojen veronalainen kotiuttaminen tapahtuu, kun pelissä käytettävä virtuaalivaluutta vaihdetaan pelin ulkopuolella oikeaksi rahaksi tai muuksi rahanarvoiseksi omaisuudeksi. Tulouttaminen tapahtuu ja veronalaisen ansiotulon määrä määräytyy virtuaalivaluutan tuloutushetken käyvän arvon mukaisesti. Pelaaja voi vähentää verotuksessa tulonhankkimiskulunaan selvityksen perusteella vain sen osan sijoituksestaan, jonka perusteella tuloa on saatu. (Vero 2013, Virtuaalivaluuttojen tuloverotus.) Huomautettakoon tässä, että osa peleistä edellyttää kuukausittaista jäsenmaksua sekä virtuaalivaluutan ostamista reaalivaluutalla. Virtuaalitaloudesta tuloja saaneiden yksityishenkilöiden voi olla vaikeaa laskea hankintamenoja määrää myyntivoittojen ja verotettavan tulon määrittelyä varten. (GAO 2012, 13.) Tarkastellaan seuraavaksi ohjeen soveltamista kahden suosituimman virtuaalimaailman ja niistä potentiaalisesti saatavien tulojen verottamiseen.

3.6.1 Second Life

Second life on epämuodollinen (*unstructured*) eli käyttäjien itsensä jatkuvasti muokkaama ja muovaama virtuaalimaailma, jossa avatarien kautta eletään

kirjaimellisesti ”toista elämää”. Käyttäjät voivat vuokrata tai ostaa virtuaalimaata, valmistaa tuotteita, rakentaa tai perustaa yrityksen. Useat yritykset ja kulutustavarabrändit ovat luoneet Second Lifeen oman edustuksensa. Tunnettujen yliopistojen (mm. Princeton University, Harvard) kampusalueiden lisäksi myös suomalaisilla oppilaitoksilla on oma virtuaalinen alueensa nimeltään EduFinland. Virtuaalimaailmassa järjestetään luentoja, ryhmätyötilaisuuksia, ohjauskeskusteluja ja kokouksia, joiden tulokset ovat sellaisinaan siirrettävissä reaali maailmaan. Virtuaalimaailmassa suoritettavat opinnot tai neuvottelut ovat samalla tavoin valideja kuin reaali maailman vastaavat tapahtumat.

Second Lifellä ei ole perinteisiä pelillisiä tavoitteita, vaan tarkoituksena on lähinnä yhteisöllinen hauskanpito ja kommunikointi muiden käyttäjien kanssa. Tarjolla on myös työpaikkoja, mahdollisuuksia monimuotoisen yritystoiminnan perustamiseen ja tuotteiden valmistamiseen. Linden Lab julkaisi Second Lifen vuonna 2003 ja kymmenen vuoden virtuaalikaupankäynnin yhteisarvo on ollut noin 3,2 miljardia dollaria. Tällä hetkellä aktiivisia käyttäjiä on kuukausitasolla noin miljoona ja uusia käyttäjätiliä luodaan samassa ajassa noin 400 000 ympäri maailman. Maailmassa on oma rahayksikkönsä, Linden Labin mukaan nimetty Linden dollari (L\$), joita käyttäjä voi vaihtaa reaali valuutaksi käyttöehtojen estämättä esimerkiksi LindeX Exchangen kautta. (Second Life 2013.) GAO:n (2013, 9) raportin mukaan vuoden 2010 heinäsyyskuun aikana Second Lifen asukkaat käyttivät pelin sisällä yli 150 miljoonan Yhdysvaltain dollarin arvosta Linden dollareita.

Käyttäjä voi ansaita tuloja työllistämällä itsensä esimerkiksi matkaoppaaksi uusille käyttäjille, valmistamalla tuotteita myyntiin tai vuokraamalla edelleen hankkimiaan maa-alueita tai rakennuksia (Cherry 2010, 8). Virtuaalikaupankäynnin perustana on käyttäjien oma, yksilöllinen toiminta kaupankäynnin kohteiden luomisessa; kaikki sisältö, maa-alueita lukuun ottamatta, toteutetaan Second Lifen sisäisellä rakennusohjelmalla. Avatar on käyttäjäehtojen mukaan luojansa omaisuutta ja toimii virtuaalisena ihmisyyden jatkeena. Avatarin kautta käyttäjä toteuttaa omaa tahtoaan, ja taitavat sisällöntuottajat tai yrittäjät kykenevät generoimaan huomattaviakin tuloja.

Potentiaalisten tulojen verottaminen pelkästään ansiotulona ei täysin vastaa toiminnan todellista luonnetta. Koska Second Life heijastaa reaali maailmaa, voidaan kysyä, tulisiko myös tulojen verottamisessa käyttää samoja kriteereitä: vuokratulot pääomatulona, kaupankäynti elinkeinotoimintana jne.. Tasa-arvon ja

yhdenvertaisuuden periaatteiden mukaisesti virtuaalituotteiden kauppiaalla tulisi olla samat velvollisuudet kuin reaali maailmassakin. Toisaalta reaali maailmaan verrattuna sisällöntuotannon ja yksilöllisten palvelujen markkinat rajoittuvat yksittäisten virtuaali maailmojen sisään, joissa liiketoiminnan kasvun ja kehittämisen mahdollisuudet ovat vähäiset. Virtuaalituotteiden myynti on suurimmalle osalle pelaajista harrastustoimintaa, josta saadut tulot käytetään pelin sisällä uusien elämysten hankkimiseen. Uusia elämyspelejä kuitenkin luodaan jatkuvasti, eikä virtuaaliliiketoiminnan kehityksestä ole olemassa luotettavia ennusteita.

Jos verotettavia tuloja kuitenkin syntyy, tulojen määrä voidaan määritellä luotettavasti veroilmoitusta varten virtuaalivaluutan tuloutushetken käypään arvoon käyttämällä Linden Labin hyväksymien valuutanvaihtajien vaihtokursseja. Verohallinnon ohje tulonhankkimiskulujen vähentämisestä jättää tulkinnanvaraa. Jatkuvaluonteisena elämysmaailmana Second Life heijastaa reaali maailmaa, eikä verotettavan tulon syntymistä voi välttämättä jäljittää mihinkään yksittäiseen investointitapahtumaan. Näin ollen pelaajalla tulee olla mahdollisuus vähentää tulonhankkimiskuluna koko verovuoden kuukausittaiset käyttömaksut sekä Linden dollareiden tai muun sisällön ostamiseen käytetty reaali valuutan määrä.

3.6.2 World of Warcraft (WoW)

World of Warcraft on muodollinen (*structured*) eli valmiiksi rakennettu pelimaailma. Käyttäjät etenevät taitotasolta toiselle taistelemalla pelinkehittäjän luomia vihollisia tai toisiaan vastaan. Peli aloitetaan valitsemalla omalle avatar-hahmolle rotu, hahmoluokka, nimi ja ulkonäkö. Nimeä lukuun ottamatta ominaisuuksien valikoima on rajoitettu pelinkehittäjän luomiin vaihtoehtoihin. Peliin upotetuilta, ohjelmoituilta NPC-hahmoilta (*non-player character*) haetaan erilaisia tehtäviä, joita suorittamalla käyttäjä ansaitsee kokemuspisteitä tai erilaisia palkintoja. Palkinnot ovat sattumageneraattorilla arvottuja esineitä tai pelivaluuttana käytettyä ”kultaa”. Maailmassa voi liikkua vapaasti, mutta varsinainen peli ei etene, ellei pelaaja suorita valmiiksi ohjelmoituja tehtäviä onnistuneesti. Taitotasoa on 70, ja ylimmän tason saavuttamiseen saattaa kulua useita vuosia. Blizzard Entertainment julkaisi World of Warcraftin vuonna 2004, ja parhaimmillaan pelillä on ollut yli kymmenen miljoonaa rekisteröitynyttä käyttäjää. Blizzard pyrkii rajoittamaan pelin ympärillä käytävää RMT:tä vetoamalla käyttöehtoihin ja omaan tekijänoikeudelliseen asemaansa esineiden ja pelivaluutan varsinaisena omistajana. (World of Warcraft 2013.)

Avatar on käyttäjäehtojen mukaan Blizzard Entertainmentin omaisuutta, johon käyttäjällä on kuukausimaksuun tai peliaikamaksuun sidottu lisenssioikeus. Avatarin kautta käyttäjä toimii pelinkehittäjän hallinnoimassa maailmassa ja sidottuna sen sääntöihin ja rajallisiin valinnanmahdollisuuksiin. Käyttäjä voi ansaita pelivaluutaa tai esineitä suorittamalla annettuja tehtäviä tai toimimalla palkkasoturina. Kerätyllä omaisuudella hankitaan omalle hahmolle parempia aseita, loitsuja tai muita tarvikkeita. Käyttäjä ei voi omalla toiminnallaan juurikaan muuttaa pelin kulkua tai valita palkkioitaan, koska sattumanvarainen palkintojärjestelmä tuottaa arvokkaita esineitä harvoin. (Wisniewski 2008,13.) Käyttäjä saa väistämättä useita kopioita samasta esineestä tai taitotasoaan alempia, hyödyttömiä tarvikkeita. Tätä ylijäämää vaihdetaan joko pelin sisällä tai RMT-markkinapaikoilla tarpeellisempiin tuotteisiin, pelivaluuttaan tai reaalivaluuttaan. Tuotteiden ja pelivaluutan käypää arvoa ei ole mahdollista määrittellä, koska vaihtokaupat perustuvat pelaajien välisiin sopimuksiin.

Alempien tasojen peli ei ole kaikkien mielestä mielenkiintoista, mikä on saanut länsimaiset pelaajat ulkoistamaan pelaamisen Aasian maihin, varsinkin Kiinaan, jossa toisten puolesta pelaaminen on muodostunut teollisuudenalaksi (Cherry 2010, 12). Myös pelitarvikkeiden ja -valuutan kauppiaat ovat keskittyneet Aasian maihin. Lehdonvirta ja Ernkvist (2011, 20-21) esittelevät tyypillisen WoW-kullan ostotapahtuman, jossa pelaaja tilaa 100 Yhdysvaltain dollarin arvosta kultaa netissä toimivalta pelisisällön jälleenmyyjäryitykseltä. Jälleenmyyjä välittää tilauksen edelleen kiinalaiselle pelistudiolle, jonka työntekijä hankkii pyydetyn sisällön pelaamalla jollakin pelistudion luomalla avatarilla. Kulta siirretään jälleenmyyjän edustajalle ja edelleen pelaajalle, joko sopimalla kohtaamispaikka pelin sisällä tai käyttämällä peliin upotettua viestijärjestelmää. Tätä taustaa vasten luonnollisen henkilön potentiaalisten tulojen verottaminen ansiotulona ei kuvasta toiminnan todellista luonnetta, paitsi siinä tapauksessa, että henkilö pelaa työkseen jonkun muun puolesta.

Lisenssioikeuden perusteella hallinnoitu avatar ja sen avulla hankittu virtuaaliomaisuus eivät välttämättä ole pelaajan omaisuutta, eikä omaisuuden tuottamia tuloja voida katsoa pelaajan tuloiksi (Wisniewski 2008, 14). Tekijänoikeus säilyy pelinkehittäjällä kaikissa tilanteissa, eikä käyttäjillä ole todellista omistusoikeutta pelin sisällä hankittuihin tavaroihin tai valuuttaan. Lisäksi, pelinkehittäjän päätöksellä, mikä tahansa tuote tai ominaisuus voidaan poistaa pelistä tai tehdä arvottomaksi helpottamalla tuotteen saatavuutta. Käyttäjiä myös suljetaan pois pelistä, esimerkiksi juuri RMT-

vaihtokauppojen takia. Vaihtaessaan reaali rahaa virtuaaliomaisuuteen ostaja ei käytännössä saa minkäänlaista omistus-, tai edes pysyvää hallintaoikeutta pelin sisällä käytettäviin tuotteisiin. Tämän tulkinnan mukaan RMT voidaan katsoa pelaajien välisiksi vapaaehtoisiksi lahjoituksiksi. Lain mukaan lahjoitukset ovat verovapaita 4000 euroon asti lahjoittajaa kohden kolmen vuoden jaksoissa (Perintö- ja lahjaverolaki 1940, 3:19a).

Toinen tulkinta on väistää käyttöehtojen rajoitukset ja nähdä avatar yksinkertaisesti pelivälineenä. Jatkamalla aikaisempaa jääkiekkomaila-analogiaa voidaan todeta jääkiekon pelaamiseen tarvittavan myös suojuksia, luistimet, kiekko, jääaikaa, seuramaksuja ym. tarpeellisia oheistuotteita. Ajan kuluessa tarpeettomia varusteita myydään ja niiden tilalle ostetaan uusia. Käytetyt tavarat myydään tavanomaisena koti-irtaimistona, joka on hyvin laaja käsite. Omassa käytössä olleen omaisuuden luovutusvoitot ovat verovapaita 5000 euroon asti verovuotta kohden ja sen ylittävältä osalta pääomatuloa (TVL 48 §). Yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti harrastuspelejä ei tulisi verotuksessa kohdella eri tavoilla pelkästään pelipaikan perusteella. Myös verohallinnon oma ohje tulkitsee pelaamisen harrastustoiminnaksi, jonka menot, eli peliin sijoitettujen varojen menetys tai pelaamisesta muutoin aiheutuneet tappiot, eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia (vero 2014, Henkiloasiakkaan tuloverotus/Virtuaalivaluuttojen tuloverotus).

Verotuksen perusteita harkittaessa tulisi myös muistaa, että kyseessä ovat nimenomaan pelit, joihin liitytään muista syistä kuin tulonhankinnan takia (ks. Camp 2007; Lederman 2007). Useimmissa tapauksissa virtuaaliomaisuutta kertyy sivutuotteena ja pelikohtaiset RMT-markkinat ovat virtuaalitaloudessa itseään ruokkivia, suljettuja ympyröitä. Perustellusti voidaan kyseenalaistaa virtuaalipelien tulojen verottaminen yksioikoisesti ansiotulona. MindArkin kehittämä Entropia Universe on virtuaalimaailma, jossa pelaaja voi lainata pelivaluutaa käyttämällä vakuutena virtuaalituotteitaan (Entropia Universe 2014). Lainaksi saatu pelivaluutta on välittömästi vaihdettavissa reaali valuutaksi, jolloin se vero-ohjeen mukaan muuttuu pelaajan verotettavaksi ansiotuloksi. Laina on kuitenkin maailmasta riippumatta aina maksettava takaisin. On epäselvää, miten verotuksessa kohdeltaisiin tilannetta, jossa lainan nosto ja takaisinmaksu tapahtuvat eri verovuosina. Syvällisempi perehtyminen virtuaalipelien ominaisuuksiin ja eroihin auttaisi laatimaan yksityiskohtaisemmat ja asiantuntevamat ohjeet, jotka puolestaan auttaisivat pelien käyttäjiä tunnistamaan paremmin ne tilanteet, joissa verovelvollisuus syntyy.

3.7 Virtuaalivaluutat

Tässä luvussa termeillä ”verottaja” ja ”vero-ohje” viitataan toistaiseksi voimassaolevaan Verohallinnon ohjeeseen: Virtuaalivaluuttojen tuloverotus, antopäivä: 28.8.2013, diaarinumero: A83/200/2013.

Verkkopelien sisällä käytettävien maksuvälineiden lisäksi p2p-verkostoissa on luotu satoja erityyppisiä virtuaalivaluuttoja (Crypto-Currency Market Capitalizations 2014). Niiden kehitystä ja tulevaisuutta ovat tutkineet mm. Euroopan Keskuspankki (ECB) ja Yhdysvaltojen kongressille raportoiva U.S. Government Accountability Office (GAO). ECB:n raportissa ennustetaan virtuaalivaluuttojen käytön ja merkityksen kasvavan, koska a) verkon ja virtuaalisyhteisöjen käyttäjien määrä kasvaa, b) sähköinen kaupankäynti ja varsinkin digitaalisten tuotteiden kauppa lisääntyy, c) virtuaalivaluuttojen käyttäjä pysyy nimettömänä (*anonymiteetti*), d) perinteisiin maksumenetelmiin verrattuna kustannukset per transaktio ovat alhaisemmat ja e) verkkokaupan maksutapahtumien todentaminen ja tilitys on nopeampaa ja välittömämpää. (ECB 2012, 47.)

Bitcoin ei nyky muodossaan täytä virallisen rahan tai maksupalvelulain mukaisen maksuvälineen kriteerejä. Virtuaalivaluutan käyttö maksamisessa nojaa maksajan ja maksunsaajan keskinäiseen sopimukseen ja sen arvo perustuu kysyntään ja tarjontaan. Viranomaiset eivät laske virtuaalivaluutaa liikkeeseen, eivätkä tällä hetkellä valvo tai sääntele sen käyttöä. (Suomen Pankki 2014, Bitcoinin käyttöön liittyy riskejä.) ECB puolestaan katsoo raportissaan, että nykytilanteessa virtuaalivaluutat asettuvat keskuspankkien vastuulle, koska ne jakavat samoja ominaisuuksia kuin perinteiset maksutavat. Tämän takia virtuaalivaluuttojen kehityksen jatkuva seuraaminen ja arviointi ovat tarpeen. Raportissa tunnistetaan sekä virtuaalivaluuttojen arvo taloudellisten innovaatioiden tukemisessa ja erilaisten vaihtoehtojen tarjoamisessa kuluttajille, että niihin liittyvät riskit. Virtuaalivaluuttamarkkinoiden suhteellinen pienuus kuitenkin rajoittaa riskien vaikutukset vain valuutan käyttäjiin. (ECB 2012, 47.) Verohallinnon ohjeessa käytetään esimerkkinä bitcoinia, joten tässä tutkimuksessa tehdään samoin. Tosin bitcoinin rinnalle on noussut lukuisa määrä muita virtuaalivaluuttoja, joiden hankintatavat, vaihtomarkkinat ja volatiliteetti poikkeavat huomattavasti bitcoinin vastaavista (ks. Wikipedia 2014, Litecoin; Dogecoin).

3.7.1 Myynti

Verottajan tulkinnan mukaan virtuaalivaluutan kauppa muistuttaa olosuhteiltaan niin sanotuilla hinnanerosopimuksilla (CFD) käytävää kauppaa, jossa spekuloidaan vedonlyönninomaisesti osakkeiden, indeksiosuuksien tai raaka-aineiden hintojen muutoksilla. CFD kaupassa ”ostaja” ja ”myyjä” vaihtavat esimerkiksi tietyn osakkeen pörssikaupan avaus- ja sulkeutumishinnan erotuksen verran rahaa keskenään omistamatta kyseisiä osakkeita. Jos hinta on noussut, ostaja tekee voittoa. Jos hinta on laskenut, myyjä tekee voittoa. (Valuuttakauppa 2014, CFD-kauppa.) Nähdäkseni vertaus on perustavalla tavalla virheellinen, koska virtuaalivaluuttojen kauppa on suoraviivaista hyödykkeiden kauppaa, jossa myyjän tavoitteena on tehdä voittoa ja valuutan omistusoikeus siirtyy kauppahetkellä myyjältä ostajalle.

Virtuaalivaluutan myyminen eli vaihto reaalivaluutaksi realisoi virtuaalivaluutan verotuksen, mutta vain arvonmuutoksen osuudesta. Positiivista arvonnousua pidetään varallisuuden kerryttämänä tulona, jolloin arvonnousu verotetaan muuna pääomatulona TVL 32 §:n mukaan. Valuuttakurssivoittoja koskevaa verovapaussäännöstä (TVL 53 §) ei sovelleta virtuaalivaluuttojen vaihtotilanteisiin, koska virtuaalivaluutta ei ole oikea, virallinen valuutta. Kaupassa mahdollisesti syntyviä tappioita ei voi vähentää verotuksessa TVL 50 §:n luovutustappiota koskevien säännösten mukaan eivätkä virtuaalivaluuttojen hankkimisesta (varsinaista hankintamenoa lukuun ottamatta) tai säilyttämisestä johtuvat menot ole TVL 54 §:ssä tarkoitetulla tavalla vähennyskelpoisia. Vähennysoikeuden puuttumista perustellaan vero-ohjeessa soveltamalla korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä KHO:2010:74 CFD-kaupan kohtelusta verotuksessa. CFD-kaupoissa ei siis vaihdeta omaisuutta, jonka säilyttämisestä koituisi menoja. Virtuaalivaluutan arvonnousun verotus pääomatulona on periaatteessa yhdenmukainen muun verotuskäytännön kanssa, mutta vähennysoikeuden puuttuminen ei ole perusteltua verrattaessa virtuaalivaluuttojen kauppaa muun varallisuuden, esimerkiksi irtaimen omaisuuden tai rahoitusinstrumenttien kauppaan.

3.7.2 Käyttö maksuvälineenä

Virtuaalivaluuttaa voi kasvavassa määrin käyttää sekä digitaalisten, että fyysisten tavaroiden ja palvelujen ostamiseen. Suomalaisten bitcoineja vastaanottavien yritysten joukossa tehty kysely nosti esiin käytön helppouden ja ratkaisujen toimivuuden. Bitcoinien käyttöön ja maksujen vastaanottamiseen ei koettu yleisellä tasolla liittyvän

juuri minkäänlaisia ongelmia tai riskejä. Yritysten vertailukohtana olivat muut verkkokaupan maksutavat ja bitcoinin olennaisin ero näihin verrattuna oli nimenomaan helppous ja yksinkertaisuus. (Korhonen 2013, 31.) Ostosten suorittamisessa virtuaalivaluutalla on kyse vapaaseen sopimusoikeuteen perustuvasta vaihtokaupasta. Vero-ohjeen mukaan vaihtotapahtuma realisoi virtuaalivaluutan mahdollisen arvonnousun, joka verotetaan pääomatulona. Verottajan käyttämä esimerkki verotettavan tulon laskentatavasta on seuraavanlainen:

Henkilö on aikanaan ostanut 1 000 eurolla bitcoineja, jolloin yhdellä eurolla sai kaksi bitcoinia. Yksi bitcoin maksoi siis 0,5 euroa. Hänellä on hankinnan jälkeen omistuksessaan 2 000 bitcoinia.

Hän ostaa nettikaupasta tavaroita yhteensä 1 000 bitcoinilla hetkellä, jolloin bitcoinit maksavat kymmenen euroa kappaleelta. Hän ostaa siis tavaroita yhteensä 10 000 euron arvosta.

Tavaroiden osto realisoi virtuaalivaluutan arvomuutoksen verotuksen, jolloin hänelle syntyy tässä tilanteessa pääomatulona verotettavaa tuloa 10 000 euroa - 500 euroa = 9 500 euroa.

Ensimmäiseksi on syytä selventää, että valuutanvaihto tapahtuu toisin päin, nettikaupan oma bitcoin-applikaatio muuntaa tuotteiden euromääräiset hinnat kauppiaan valitseman pörssin tai valuuttameklarin sen hetkiseen vaihtokurssiin. Ostaja hyväksyy bitcoinien siirron omalla applikaatiollaan ja kauppias saa tililleen joko bitcoineja tai meklari myy ne saman tien ja tilittää kauppiaille euroja. (Bitpay 2014.) 10 000 euron arvoiset ostokset voivat olla bitcoineina kuinka paljon tahansa. Verottajan esimerkin ostaja on valinnut hetken, jolloin hän tarvitsee 1000 bitcoinia ostosten tekemiseen. Toisena ajankohtana hän saattaisi tarvita vähemmän tai enemmän bitcoineja. Kurssien jatkuva muuttuminen vaikuttaa suoraan verotettavan tulon määrään ja ostajalle olisi verotuksellisesti edullisinta käyttää bitcoineja vain silloin, kun niiden kurssi on lähellä hankintahintaa. Kansalaisten kulutuskäyttäytymistä ei tulisi pyrkiä ohjaamaan verotuksen keinoin, vaan markkinoiden on annettava toimia vapaasti ja ilman painostusta viranomaisten taholta.

Toiseksi, bitcoinit ovat kauppiaan hallussa, kun ne muunnetaan reaalivaluutaksi. Kauppasummasta tilitetään valtiolle arvonlisävero (24 %, yleinen verokanta) ja myyntivoitto on yhteisöveron alaista tuloa yrityksen tilinpäätöksessä (20 %, vuonna 2014). Virtuaalivaluutat ovat talouselämälle tervetullut piristysruiske, jonka kerrannaisvaikutukset kansantaloudelle ovat huomattavasti suuremmat kuin valuutan verotuksella on veronsaajille. Lisäksi ohjeen mukaan toimittaessa ostajaa ei veroteta

valuutan arvonnoususta, vaan hankitun omaisuuden arvosta. Molemmille osapuolille keskenään vaihdettavilla hyödykkeillä on vain hankintahinnan arvo. Kauppias on verottajan esimerkissä päättänyt, että vapaan sopimusoikeuden perusteella x-määrä tuotteita vaihdetaan tuhanteen bitcoiniin, jotka kauppias myy välittömästi edelleen vähintään 10 000 eurolla. Koko euromääräisen kauppasumman maksaa se taho, joka ostaa bitcoinit kauppiaalta.

Ostajalle ei synny verotettavaa tuloa, koska a) tuotteiden todellisena arvona ei voida pitää kauppiaan asettamaa listahintaa, b) tavanomaisen koti-irtaimiston omistamista ei veroteta, c) jos ostaja myy bitcoineilla hankkimansa tuotteet myöhemmin, myyntiin sovelletaan tuloverolain säännöstä 48 § ja d) tavanomaisen koti-irtaimiston hankinta ei aiheuta verotettavan tulon syntymistä euroilla maksavalle kuluttajalle, riippumatta siitä kuinka suuren edun hän on saanut valuuttakurssieron, alennusmyynnin tai edullisempien markkinoiden hyödyntämisestä. Bitcoineilla maksavien kuluttajien asettaminen verotuksessa eriarvoiseen asemaan euroilla maksavien kuluttajien kanssa on räikeässä ristiriidassa perustuslain yhdenvertaisuuspykälän kanssa. Bitcoinit ovat vapaasti kaikkien hankittavissa ja niiden ostamiseen käytetty reaalivaluutta on jo kertaalleen verotettu.

3.7.3 Louhinta

Verottajan selvityksen mukaan Bitcoin-järjestelmässä syntyy uusia valuuttayksiköitä monimutkaiseen algoritmiin perustuvan ohjelman säätelänä. Sen avulla Bitcoin-verkoston jäsenet voivat "louhimiseksi" kutsutulla menetelmällä hankkia uusia bitcoineja luovuttamalla verkostolle tietokoneensa laskentatehoa käytettäväksi. Tällöin verkoston jäsen saa vastineeksi algoritmin luomia bitcoineja rahaliikenteen ylläpidosta. Uusia virtuaalivaluuttoja jaetaan järjestelmään osallistuvien kesken käytännössä sattumanvaraisesti.

Tosiasiassa algoritmiyhtälöiden ratkaiseminen vaatii niin paljon laskentatehoa, ettei normaalin PC:n teho siihen riitä (Bitcoinmining 2014). Louhinnassa käytetään erityisiä sovelluskohtaisia mikropiirejä (ASIC), joiden hinnat vaihtelevat laskentatehosta ja sähkönkulutuksesta riippuen 400:sta - 10 000:een Yhdysvaltain dollariin (Bitcoinx 2014). Mikropiirin ja ilmaisen ohjelmiston asentamisen jälkeen louhinta toimii automaattisesti. Yhteen niputettuja algoritmiyhtälöitä kutsutaan lohkoiksi (*block*) ja yhtälöiden ratkaisemista käytetään bitcoin-rahansiirtojen kelpoisuuden varmistamiseen,

siirtotapahtumien pysyvään tallentamiseen ja kaksoiskäytön ehkäisemiseen. Kun lohkon sisältämät yhtälöt on ratkaistu, Bitcoin-verkosto hyväksyy siirtotapahtumat ja palkitsee lohkon ratkaisijan 25 bitcoinilla. (GAO 2013, 6; Wikipedia 2014, Bitcoin.)

Huolimatta louhintaan tarvittavan erityisen kaluston välttämättömydestä, verohallinnon ohjeessa louhimisesta saatua tuloa ei pidetä varallisuuden kerryttämänä pääomatulona, vaan ansiotulona tuloverolain 61 §:n mukaan. Pääomatulojen verotuksesta poiketen kalustoinvestoinnin hankintameno ei ole ansiotulojen verotuksessa vähennyskelpoinen. Louhinnasta saatu tulo realisoituu verotettavaksi sillä hetkellä, kun henkilö saa virtuaalivaluutan vallintaansa, ei siis vasta vaihdettaessa virtuaalivaluutaa reaalivaluutaksi, kuten muissa hankinta- ja käyttötavoissa. Virtuaalivaluutan arvona tulee käyttää saantohetken mukaista vaihtokurssia. Kuten ohjeessa useampaan kertaan todetaan, virtuaalivaluutat eivät ole oikeaa, virallista valuuttaa, joten niillä ei myöskään ole oikeita, virallisia vaihtokursseja. Bitcoin-pörssessä ja muita osto- ja myyntiliikkeitä on sadoittain ja lisäksi bitcoinien omistajat käyvät kauppaa suoraan toistensa kanssa. Edes vuorokauden keskihintaa ei voi luotettavasti määrittää, koska yksikään tilastoja keräävä Bitcoin-verkoston sivusto ei ole yhteydessä kaikkiin markkinapaikkoihin. Käytännössä bitcoineja louhimalla hankkineen henkilön kannattaa valita mahdollisimman korkea vaihtokurssi ja maksaa enemmän suhteellisesti edullisempaa ansiotuloveroa, jolloin myöhemmin tapahtuvasta bitcoinien mynnistä tai kulutuksesta jää maksettavaksi vähemmän arvonnousun pääomatuloveroa.

4 Verosuunnittelu ja veronkierto

4.1 Yrityksen perustamisen tarpeellisuus

Tutkimushenkilön kohdalla varteenotettavia yritysmuotoja on käytännössä vain kaksi, joko yksityisliike (toiminimi) tai osakeyhtiö. Yrityksen perustaminen tulee ajankohtaiseksi viimeistään siinä vaiheessa, kun verkkokaupan vuosittainen liikevaihto ylittää luvussa 4.2 kuvatulla tavalla arvonlisäverotuksen alarajan 8 500 euroa. Yksityisliikkeen verotuksessa yritystulo jaetaan ansiotuloiksi ja pääomatuloiksi. eikä jakamisen yhteydessä yleensä ole merkitystä, minkä nimisenä tulo on saatu (Karhama 2013, 91). Tämä helpottaisi eri ansaintatapojen tulojen luokittelua verotuksessa verrattuna luonnollisen henkilön verotukseen. Osakeyhtiöt maksavat yhteisöveroa

(vuonna 2014, 20 %,) veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen erotuksesta (tuloslaskelma). Lisäksi maksuna vastaanotettu virtuaalivaluutta on lähtökohtaisesti elinkeinotoiminnan rahoitusomaisuutta, jonka myynnistä saatu voitto on veronalaista elinkeinotoiminnan tuloa (EVL, 5 §). Valuutan jälleenmyynnistä aiheutuva tappio on lopullisena menetyksenä vastaavasti vähennyskelpoista menoa (EVL 17 §). (Vero 2014, Henkiloasiakkaan tuloverotus/Virtuaalivaluuttojen tuloverotus.)

Yksityisliikkeitä ei veroteta yrityksinä, vaan omistajan henkilökohtaisena tulona. Omistaja ei siis maksa itselleen palkkaa, vaan yrityksen varoista saa nostaa yksityisottoja, joita ei veroteta enää toiseen kertaan ansiotuloina. Elinkeinotoiminnasta saatava tulo jaetaan pääomatuloksi ja ansiotuloksi. Pääomatuloa on määrä, joka vastaa 20 % vuotuista tuottoa pääoma-osuuden laskentaperusteelle, joka lasketaan edellisen verovuoden päättyessä olleen nettovarallisuuden perusteella. Nettovarallisuus lasketaan elinkeinotoimintaan kuuluvien varojen ja velkojen erotuksena. Yksityistalouteen kuuluvat varat ja velat jäävät siten laskelman ulkopuolelle. Verovelvollisen vaatimuksesta yritystulon pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 %:n tai 0 %:n tuotto laskentaperusteelle. (Karhama 2013, 87-88.)

Osakeyhtiön verotettava tulo lasketaan tuloslaskelmakaavaa käyttäen tilikauden kirjanpitoon tehtyjen kirjausten mukaan. Lähtökohtaisesti osakeyhtiön saamaa tuloa verotetaan aina osakeyhtiön tulona. Poikkeuksellisesti osakeyhtiö voidaan kuitenkin verotuksessa sivuuttaa, jos sen kautta kanavoitu tulo katsotaan osakkaan tai muun henkilön palkkatuloksi, tai siihen rinnastettavaksi henkilökohtaiseksi tuloksi. Tuloverotuksessa osakeyhtiön tuloja on oikeuskäytännössä kohdistettu osakkaalle yleisen veronkiertämisen kieltävän yleislausekkeen VML 28 § nojalla. (Tuomi 2012, 28.) Nykyisen käytännön mukaan elinkeinotoimintaa harjoittava osakeyhtiö voi myydä yksinomaan osakkeenomistajansa henkilökohtaiseen toimintaan perustuvaa palvelua tai muuta suoritetta. Vaikka yhtiö hankkii työsuorituksen osakkaalta vastikkeetta tai vähäisellä palkan maksulla, osakeyhtiön osakkaan voidaan kuitenkin katsoa toimineen omistamansa osakeyhtiön lukuun. (Vero 2014. Henkiloasiakkaan tuloverotus/Verohallinnon yhtenäistämisohteet vuodelta 2013 toimitettavaa verotusta varten.) Osakeyhtiöstä omistaja voi maksaa itselleen palkkaa tai nostaa osinkoja (TVL 33b §).

Yrityksen perustamisesta voisi olla tutkimushenkilölle etua sekä verotusmenettelyn yksinkertaistumisen, että varsinkin vähennysoikeuksien laajenemisen myötä. Virtuaalivaluuttojen verotuksen vaatima muistiinpanovelvollisuus (VML, 12 §) on jo niin laaja, ettei kirjanpitovelvollisuus sanottavammin kasvata työn määrää. Luonnollisen henkilön on myös ylläpidettävä useita eri virtuaalilompakoita voidakseen erotella ansio- ja pääomatulot toisistaan. Useat tässäkin tutkimuksessa luonnostellut verkkopalvelut on kuitenkin tarkoitettu yksityishenkilöille, eikä käyttäjäprofiilin perustaminen tai muu rekisteröityminen yrityksen nimissä ole aina mahdollista. Omistajan nimellä olevien tositteiden esittämistä yrityksen tuloina ja menoina ei verotuksessa hyväksytä.

4.2 Arvonlisävero

Arvonlisäverokohteluun ei pääsääntöisesti vaikuta se, onko kysymyksessä esimerkiksi toiminimellä yritystoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö vai osakeyhtiö. Liiketoiminnan käsitettä ei ole laissa määritelty ja sitä tulkitaan arvonlisäverotuksessa laajasti. Myynnin katsotaan pääsääntöisesti tapahtuvan liiketoiminnan muodossa, jos myytävät tavarat tai palvelut kilpailevat muiden vastaavien yleisillä markkinoilla esiintyvien hyödykkeiden kanssa. Monet sellaiset toiminnot, joita tuloverotuksessa verotetaan henkilökohtaisena tulona, ovat arvonlisäverolakia (AVL) sovellettaessa liiketoimintaa. (Juanto & Linnakangas 2011, 1507; 1512.) Arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan ja palvelun mynnistä (AVL, 1 §). Kuluttajalle luovutettu palvelu on myydy Suomessa, jos se luovutetaan täällä sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta tai, jos myyjän kotipaikka on täällä (AVL, 66 §). Verohallinnon ohjeissa liiketoiminnan muodossa tapahtuva toiminta määritellään ansiotarkoituksessa tapahtuvaksi, jatkuvaksi, ulospäin suuntautuvaksi ja itsenäiseksi toiminnaksi, johon sisältyy tavanomainen yrittäjäriski. Verotuksessa liiketoimintaa arvioidaan muun muassa seuraavien tunnusmerkkien avulla:

- harjoitetaanko toimintaa itsenäisenä toimijana
- onko toiminnasta saatu tulo yli 8 500 euroa arvonlisäverolaissa tarkoitetulla tilikaudella.

Jos elinkeinonharjoittajan tilikauden myynti ylittää 8 500 euron rajan, veroa on suoritettava koko kauden mynnistä. Tilikaudella tarkoitetaan yleensä kalenterivuotta. Kaupparekisterilain (1979, 3 §) mukainen perusilmoitus on annettava kun elinkeinonharjoittaja havaitsee rajan ylityksen ja hänet merkitään arvonlisäverovelvollisten rekisteriin takautuvasti tilikauden alusta tai, jos verollinen

toiminta on alkanut kesken tilikautta, toiminnan aloittamispäivästä. (vero 2014, Arvonlisaverotus/Arvonlisaverottoman vahaisen toiminnan raja.) Lainsäädännössä ei ole huomioitu niin sanotun ”hittituotteen” äkillistä, mutta lyhytaikaista vaikutusta liikevaihdon kasvuun. Tilikauden myynti saattaa ylittää 8 500 euron rajan vain yhtenä ainoana toimintavuotena, mutta poistaminen verovelvollisten rekisteristä voidaan tehdä aikaisintaan siitä päivästä, jona hakemus saapuu Verohallinnon toimipisteeseen, Patentti- ja rekisterihallitukseen, maistraattiin tai ELY-keskukseen. (vero 2014, Arvonlisaverotus/Arvonlisaverottoman vahaisen toiminnan raja.) Jos elinkeinonharjoittaja onnistuu luomaan toisen ”hittituotteen”, verovelvollisten rekisteriin on liityttävä uudestaan.

Vähäinen toiminta on rajattu arvonlisäverolaissa hallinnollisista syistä verotuksen ulkopuolelle, koska pienimpien yritysten verotulot eivät riitä kattamaan veron keräämisen kustannuksia. Vähäisen liiketoiminnan harjoittajalla on oikeus päästä hakemuksesta verovelvolliseksi ennen verotuksen alarajan ylittymistä, jos toiminta tapahtuu liiketoiminnan muodossa ja se olisi aiheuttanut verovelvollisuuden ilman vähäisen toiminnan säännöstä (AVL 12.1 §). Verovelvolliseksi hakeutunut yrittäjä, jonka tilikauden liikevaihto on enintään 8 500 euroa, saa AVL 149a §:n mukaisena huojennuksena takaisin koko tilikaudelta tilittämänsä veron. Varsinainen pienyrittäjän veronhuojennus on arvonlisäverolain luvussa 14a säännelty verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus. Tilikauden liikevaihdon ylittäessä 8 500 euron rajan yritys joutuu suorittamaan arvonlisäveroa, mutta veroa huojennetaan asteittain alenevasti siten, että lopullinen tilitettävä vero nousee täyteen määrään vasta 22 500 euron liikevaihdon kohdalla (AVL, 149a §). (Juanto & Linnakangas 2011, 1514.)

Arvonlisävero on kuluttajilta kannettava vero, joka lisätään tuotteen tai palvelun myyntihintaan (AVL, 73 §). Esimerkiksi:

tuottaja määrittää myyntihinnaksi viisi euroa, johon lisätään arvonlisävero (yleinen verokanta 24 %)

asiakkailta veloittettava hinta lasketaan: $5 \times 124 \% = 6,20 \text{ €}$

tai

tuottaja haluaa asiakkailta veloittavaksi hinnaksi 5 €, josta vähennetään arvonlisävero myyntihinta lasketaan:

$$5 \times 80,65 \% = 4,03 \text{ €}$$

vaihtoehtoisesti:

$$5 \times 19,35 \% = 0,97 \text{ € (arvonlisäveron osuus)}$$

$$5 - 0,97 = 4,03 \text{ €}$$

Edulliseksi tarkoitetun tuotteen tai palvelun hinnassa 24 % arvonlisävero voi vaikuttaa ratkaisevasti tuotteen kilpailukykyyn ja kiinnostavuuteen. Myyntihinnan pienentäminen ja tuottajan omien tulojen vähentyminen on todennäköisempi vaihtoehto. Vähäisen toiminnan alarajahuojennusta käyttämällä tilitetyistä veroista saa kuitenkin osan takaisin.

Digitaaliset tuotteet luokitellaan yleisen verokannan (24 %) alaisiksi sähköisiksi palveluiksi. Luvussa 3.2 luonnosteltu tutkimushenkilön verkkokauppatoiminta saisi jatkua ilman arvonlisäverovelvollisuutta, kunnes kalenterivuoden liikevaihto ylittäisi verotuksen alarajan 8 500 euroa. Vapaaehtoinen hakeutuminen verovelvolliseksi ennen rajan ylitystä on järkevää silloin, jos toiminnassa tarvitaan ostojen arvonlisäveron vähennysoikeutta. Tutkimushenkilön kannattaa antaa perusilmoitus ja liittyä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin vasta sitten kun verovelvollisuuden alaraja ylittyy. Pienyritys on oikeutettu pidennettyyn ilmoitus- ja maksujaksoon, jos sen liikevaihto on enintään 25 000 euroa. Tällöin arvonlisäveron kausiveroilmoitus annetaan ja maksu suoritetaan kalenterivuositain (vero 2014, Arvonlisäverotus/Arvonlisäverottoman vahaisen toiminnan raja).

4.3 Veronkierto

Verkon ansaintatapoja ei ole verolainsäädännössä erityisesti huomioitu ja esimerkiksi mikrotuotteen kohdalla työlainsäädäntöä on arvioitava uudestaan kansainvälisellä tasolla ennen sen lopullisen verotuksellisen aseman määrittämistä Suomessa. Yleisesti ottaen veron kiertämistä esiintyy sellaisissa tilanteissa, joissa lainsäädännön tasolla on muodostunut oikeudellisen muodon ja taloudellisen sisällön ristiriitainen tilanne (Tuomi 2012, 90). Syntyykö esimerkiksi virtuaalisen pelivälineen myynnistä verotettavaa tuloa, jos tuotteen käyttöoikeus on saatu arvonnalla perusteella, eikä kaupan osapuolilla ole missään vaiheessa pysyvää omistus- tai hallintaoikeutta kyseiseen tuotteeseen? Verkon tapahtumille ei löydy vastineita verolainsäädännöstä eikä niistä johdetuista vero-ohjeista. Sisällöltään ja muodoltaan erilaisten tulonhankkimistapojen jakaminen ansio- ja pääomatuloihin, sekä vaihteleva oikeus vähentää tuloista niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot perustuvat säädöksiin, jotka eivät nyky muodossaan tunnista verkon ansaintatapojen olemassaoloa. Reaalimaailmaa koskevien verolakien soveltaminen sellaisinaan uuteen ympäristöön on tuottanut tilanteen, jossa varojen piilottaminen verottajalta on huomattavasti helpompaa kuin niiden ilmoittaminen verotettavaksi.

Veromenettelylain (VML, 28§) mukaan verotettava tulo ja omaisuus voidaan verotusta toimitettaessa arvioida, jos kauppahinta, muu vastike tai suoritusaike on kauppa- tai muussa sopimuksessa määrätty taikka muuhun toimenpiteeseen on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin. Esimerkiksi virtuaalivaluuttojen osalta yleisen vaihtokurssin puuttuessa vaihtohetken käypä arvo perustuu vain verovelvollisen omaan ilmoitukseen, joka saatetaan verottajan puolelta tulkita yritykseksi alentaa veronalaisen tulon määrää. Oikeuskirjallisuudessa on tuotu esiin se mahdollisuus, että myös Suomen perustuslaki ja perusoikeudet voisivat olla rajoittamassa veronkiertämisen kieltävän yleislausekkeen VML 28 §:n soveltamista. Yleislauseke on säilynyt käytännössä muuttumattomana 1940-luvulta lähtien, mutta EU-jäsenyyden ja myös perus- ja ihmisoikeuksia koskevan muuttuneen sääntelyn myötä normatiivinen ympäristö on muuttunut merkittävästi. Perusoikeuksien osalta yleislausekkeen soveltamista voidaan tarkastella muun muassa omaisuuden suojan (Suomen perustuslaki 15 §) ja siihen kytkeytyen toiminta- ja valinnanvapauden suojan näkökulmasta. (Knuutinen 2012, 96.) Omaisuuden suoja tarkoittaa, ettei ketään saa estää käyttämästä omistamaansa tai hallitsemaansa omaisuutta parhaaksi katsomallaan tavalla.

Verotusmenettelylaissa on säännös luottamuksensuojasta (VML 26.2 §). Jos asia on tulkinnanvarainen tai epäselvä ja jos verovelvollinen on toiminut viranomaisen noudattaman käytännön tai ohjeiden mukaan, on asia ratkaistava tältä osin verovelvollisen eduksi. Myrsky (2000, 800) muistuttaa, että luottamuksensuojaperiaatteen soveltamisen yhtenä edellytyksenä on *verovelvollisen vilpittömän mielen* (ks. esim. KHO 2003:21). Kun verovelvollinen toimii säännösten ja verotuksen toimittajan antamien ohjeiden mukaisesti eikä anna veroviranomaiselle väärää, epäselvää, puutteellista tai harhaanjohtavaa tietoa verotuksen perusteena olevista seikoista, hänen voidaan olettaa toimineen vilpittömässä mielessä. Vilpittömän mielen edellyttää, että verovelvollisen täytyy ottaa riittävä selko niistä säännöksistä ja ohjeista, jotka ohjaavat täyttämään hänen verotukseensa liittyvät velvoitteet. Tämän tutkimuksen löydösten perusteella jää epäselväksi, miten riittävä selko ja vilpittömän mielen määrittäminen tilanteessa, jossa ohjeita ei ole lainkaan, ne ovat ristiriidassa taloudellisen sisällön kanssa tai sisältävät väärää, puutteellista ja harhaanjohtavaa tietoa verotuksen perusteena olevista seikoista. Viittaan tällä erityisesti ohjeeseen virtuaalivaluuttojen verotuksesta.

4.4 Veropetos

Verotus perustuu olennaisilta kohdin verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuuteen. Ilmoitusvelvollisuus täytetään tarkistamalla esitäytetyllä veroilmoituksella olevat tiedot veronalaisista tuloista, vähennyksistä, varoista sekä veloista, ja että muut verotukseen vaikuttavat tiedot ovat oikeat ja täydelliset. Jos tiedot ovat virheelliset tai puutteelliset, verovelvollisen on korjattava virheelliset tiedot, lisättävä puuttuvat tiedot ja palautettava korjattu esitäytetty veroilmoitus verohallinnolle (VML, 7 §; 10 §). Jos ilmoittamisvelvollisuus on laiminlyöty, verovelvolliselle määrätään veronlisäys, eli verotus toimitetaan uudestaan oikaistujen tietojen mukaan ja myös veronkorotus (vero 2014, Henkiloasiakkaan tuloverotus/Verotuksen oikaiseminen). Veronkorotus määrätään veromenettelylain (VML) 32 §:n perusteella. Allaolevissa taulukoissa esitellään tyypilliset veronkorotustilanteet ja -määrät (taulukot 3 ja 4). Veronkorotuksen määrääminen ei yleensä edellytä, että verovelvollinen on tahallaan laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa. Veropetoksesta voidaan tuomita vain silloin, kun ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti on ollut tahallista. (Vero 2014, /Henkiloasiakkaan tuloverotus/Ne bis in idem kiellon vaikutuksista veroasioissa.)

Taulukko 3. Tyypilliset veronkorotustilanteet ja veronkorotuksen määrä (vero 2014. Henkiloasiakkaan tuloverotus/Verohallinnon yhtenäistämisohteet vuodelta 2013 toimitettavaa verotusta varten).

Luonnollinen henkilö jättää tulojaan ilmoittamatta			
	Verovelvollinen korjaa puutteen kehottamisen jälkeen, asetetussa määräajassa	Verovelvollinen korjaa puutteen kehottamis-kirjeessä asetetun määräajan jälkeen	Verovelvollinen ei korjaa puutetta
korkeintaan 5 000 € (bruttotulo)	-	-	100 €
5 001 € - 30 000 € (bruttotulo)	200 €	300 €	500 €
yli 30 001 €	Korotus lasketaan prosentteina lisätystä verotettavasta tulosta (nettotulo), ei ilmoittamatta jätetystä bruttotulosta. Korotus lasketaan progressiivisen taulukon mukaan. Ks. taulukko 4.		Arvioverotus (prosentuaalinen veronkorotus)
Ilmoittamatta jätetty varallisuus		max. 150 €	

Taulukko 4. Veronkorotus prosentteina lisätyn verotettavan tulon määrästä (vero 2014. Henkiloasiakkaan tuloverotus/Verohallinnon yhtenäistämishjeet vuodelta 2013 toimitettavaa verotusta varten).

Lisätty verotettava tulo (nettotulo) €	Veronkorotus alarajan kohdalla €	Veronkorotus alarajan ylittävästä lisäystä tulon osasta
0 – 10 000	300	
10 000 - 60 000	300	3 %
60 000 – 100 000	1 800	5 %
100 000 -	5 000	7 %

Tällä hetkellä verovelvolliset laiminlyövät ilmoittamisvelvollisuuttaan joko vilpittömällä mielellä tietämättömyyttään tai turhauduttuaan useiden eri vero-ohjeiden ja lainsäädännön tutkimiseen. Ilmoitusvelvollisuuden tahallinen laiminlyönti on veropetos, jonka rangaistavuudesta säädetään rikoslaissa (29 luku, 1 § - 3 §). Luonnolliselle henkilölle ja henkilöyhtiölle määrätty veronkorotus kuitenkin estää välittömästi rikossyytteen nostamisen samasta asiasta. Ne bis in idem, eli ”ei kahdesti samasta asiasta” -kielto johtuu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) viime vuosien ratkaisukäytännöstä, jossa on todettu, että Suomen lainsäädännön mukaisen veronkorotuksen määrääminen voi olla Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettu rikosasia. Tämän johdosta sovelletaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 lisäpöytäkirjan 4 artiklan mukaista kahdesti rankaisemisen kieltoa:

”Ketään ei saa saman valtion tuomiovallan nojalla tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi kyseisen valtion lakien ja oikeudenkäyntimenettelyn mukaisesti.”

Samasta teosta tai laiminlyönnistä on kyse, jos esimerkiksi sekä veronkorotus että rikosseuraamus määrätään saman tulon ilmoittamatta jättämisestä. (Vero 2014, /Henkiloasiakkaan tuloverotus/Ne bis in idem kiellon vaikutuksista veroasioissa.)

5 Yhdenvertaisuus verotuksessa

Verotuksessa eri tulolähteistä saatavat tulot jaetaan ansio- ja pääomatuloihin laissa säädetyin kriteerein (Tuloverolaki 1992, 32 §; 61§). Lainsäädännön ja viranomaisohjeiden sitoutuneisuus reaali maailman tunnusmerkkeihin johtaa kuitenkin tilanteisiin, joissa syyt eri tulolähteiden verottamiseen eri tavoilla jäävät epäselviksi, tulkinnanvaraisiksi ja keskenään ristiriitaisiksi. Ruotsin *Skatteverket* on julkaissut

vuodesta 2006 lähtien luonnollisen henkilön online-kaupankäynnin verotusohjeet. Suomessa yhtenäisten, julkisten ohjeiden puuttuminen johtaa verotuskäytännön läpinäkymättömyyteen, joka puolestaan vaarantaa kansalaisten oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden. Asiallisen tiedon puute myös lisää harmaata taloutta.

Perustuslaki ei rajoita veronalaisiksi katsottavia tulolähteitä, vaan kaikki saadut rahanarvoiset etuudet ovat periaatteessa verotettavaa tuloa. Perustuslaista johtuu kuitenkin yhdenvertaisuuden periaate, jonka mukaan kansalaisia ei saa verotuksen piirissä asettaa eriarvoiseen asemaan toisiinsa ja tulolähteisiinsä nähden. Yleisen verovelvollisuuden periaatteen on perinteisesti katsottu riittävän yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Perus- ja ihmisoikeuksien painoarvo vero-oikeudessa on kuitenkin viime aikoina voimistunut, ja kansainvälisenä suuntauksena on ollut tuomioistuinten merkityksen kasvu verovelvollisten oikeuksien puolustamisessa (Knuutinen 2012, 96). Esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) viime vuosien ratkaisukäytännössä on todettu, että Suomen lainsäädännön mukaisen veronkorotuksen määrääminen voi olla Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettu rikosasia. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 lisäpöytäkirjan 4 artiklan mukaista kahdesti rankaisemisen kieltoa käsiteltiin luvussa 4.4 veronkierron yhteydessä.

Perustuslaista johtuvan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon vaatimuksen tulisi normihierarkian mukaan ohjata myös verolakien säätämistä ja niiden soveltamista. Kysymys voidaan asettaa muotoon: mitä verotuksessa tarkoitetaan yhdenvertaisuudella? Luonnollisia henkilöitä verotetaan eri tavalla kuin juridisia henkilöitä, esimerkiksi osakeyhtiöitä. Tulolajeja on kaksi, ansio- ja pääomatulot, joita verotetaan erilaisilla veroasteikoilla. Tuloverotuksessa on käytössä kolme tulolähdettä: maatalouden tulot, elinkeinotulot ja henkilökohtaiset tulot. Yhdenvertaisuusargumentti ei ole estänyt tällaisen järjestelmän käyttöönottoa ja kysymykseen tulee lähinnä tilanne, jossa kahta luonnollista henkilöä verotetaan eri tavalla tulosta, joka on yhtä suuri ja peräisin samasta tulolähteestä. (Wikström 2012, 94–97.)

Tämän mukaan yhdenvertaisuutta verotuksessa ei siis tulisi tarkastella eri tulolajien tai -lähteiden suhteissa, vaan verovelvollisten yhtenevän kohtelun kautta. Wikströmin argumentointi on reaali maailmassa validi, käytetyn jääkiekkomailan myyntiä kohdellaan verotuksessa samoin kuin käytetyn tennismailankin. Myös esimerkiksi tulolajit on määritelty lainsäädännössä melko selvästi. Tietotekninen vallankumous on kuitenkin

tuonut esiin sellaisia vakavasti otettavia tulonhankkimistapoja, jotka on huomioitava verolainsäädännössä tai vähintään vero-ohjeissa yhdenvertaisina muiden kanssa.

Ongelmaksi nouseekin verohallinnon yksipuolinen oikeus määritellä sekä tulolähde, että tulolaji koskien luonnollisen henkilön hankkimia ansioita. Viittaan tällä esimerkiksi virtuaalikiinteistön vuokratulojen ja reaali kiinteistön vuokratulojen erilaiseen verokäsittelyyn. Tällä hetkellä verkkotulojen asiantunteva määrittely ansio- ja pääomatuloihin on pääsääntöisesti tekemättä, henkilökohtaisen ja elinkeinotulon raja on parhaimmillaankin häilyvä ja verotuspäätösten perustelu jää yhtenäisten ohjeiden puuttuessa verovelvollisten oman ilmoituksen tai yksittäisten verokäsittelijöiden tulkinnan varaan.

Koska verovelvollisen on voitava luottaa viranomaisen toiminnan johdonmukaisuuteen, Verohallinnosta saatavan paikallisen ohjauksen tulee olla yhtenevää sekä valtakunnallisen ohjauksen että virastosta annettujen ennakkoratkaisujen kanssa. Tämä tulee ottaa huomioon myös suullisesti annettavassa ohjauksessa. (Vero 2014, Verotuksen toimittamisen periaatteita.) Paikallisten ennakkopäätösten ja muun suullisen ohjauksen puutteena on niiden näkymättömyys, verovelvollinen ei voi verrata omaa kohteluaan muihin samassa tilanteessa oleviin. Epävirallista tietoa ei voi soveltaa valtakunnalliseen käyttöön ja levitessään se aiheuttaa väärinkäsityksiä, joiden selvittämiseen kuluu tarpeettomasti sekä verohallinnon että verovelvollisten resursseja. Epäselvissä tilanteissa, kuten liikenteenohjauksen verotuksen vastakkaisten päätösten kohdalla, verovelvollisen oma tulolajia koskeva valinta tulee hyväksyä vilpittömällä mielellä tehdyksi. Keskitetty neuvonta ja annettujen ratkaisujen julkistaminen vaikka vain verovuodeksi kerrallaan tukisi johdonmukaisuuden ja verovelvollisten yhdenvertaisuuden toteutumista. Yksilöllisen neuvonnan järjestäminen johdannossa mainituille lähes miljoonalle verkkotuloja hankkivalle henkilölle lienee Verohallinnollekin mahdoton tehtävä.

Muuttuvassa maailmassa päätöksentekijöillä on velvollisuus pysyä ajan tasalla. Kansalaisten perustuslain takaamaa oikeutta omaehtoiseen tulonhankintaan, kansainvälistymistä ja innovointia on tuettava paitsi lakisääteisin, myös kansantaloudellisin perustein. Virtuaalitietyön esiintyminen vähentää myös aivoviennin yleisyyttä. Jos lahjakas työntekijä pystyy hankkimaan taloudellisesti kannattavaa työtä verkossa, hänellä ei ole syytä lähteä kotimaastaan ja viedä mennessään lisääntyneitä tulojaan ja ostovoimaansa. (Cherry 2010, 31.) Nykyisessä tilanteessa yhdenvertaisuuden toteutuminen jää avoimeksi eri tulolajien, tulolähteiden sekä

verovelvollisten välillä. Perustuslain merkitys saattaa näin ollen nousta edelleen myös vero-oikeuden piirissä niin lainsäätämisen kuin lainsoveltamisen tasolla ja tulevaisuudessa yhdenvertaisuus otetaan nykyistä vakavammin mahdollisesti myös tulolajien erilaisen kohtelun osalta. (Knuutinen 2012, 96; Wikström 2012, 94–97.)

6 Päätelmät

6.1 Yhteenveto tutkimushenkilön verotuksesta

Ilmoittamisvelvollisuuden täyttämiseksi kaikista tuloista ja tulonhankinnan menoista on tehtävä muistiinpanot, jotka voidaan tarvittaessa todentaa tositteiden tai muiden dokumenttien avulla. Muistiinpanot ja tositteet on säilytettävä viisi vuotta verotuksen päättymistä seuraavan vuoden alusta laskien (VML 12 §). Virtuaalivaluuttojen saantihetken vaihtokurssi on merkittävä muistiin myöhemmin tapahtuvaa virtuaalivaluutan myynnin tai käytön realisoimaa arvonnousun verotusta varten. Pelivaluuttana saadut korvaukset ovat verovapaita, jos niillä ei ole vaihtomahdollisuutta reaalivaluuttaan tai muuhun pelin ulkopuoliseen etuuteen. Seuraavassa taulukossa (5) esitellään tutkimushenkilön tulonhankintaportfolion verotuskäytäntö ja vertailu Ruotsin verotuskäytäntöön.

Taulukko 5. Yhteenveto tutkimushenkilön verotuksesta.

Tulonhankintatapa	Verohallinto, Suomi	Skatteverket, Ruotsi
Digitaalisten tuotteiden myynti verkkokaupan kautta	Ansiotuloa, jos liikevaihto on vähäinen. Elinkeinotuloa, jos henkilö itse haluaa elinkeinotuloverotuksen piiriin. Elinkeinotuloa, jos verottaja luokittelee toiminnan elinkeinotoiminnaksi. Elinkeinotuloa, jos tilikauden liikevaihto ylittää arvonlisäverotuksen alarajan 8 500 euroa.	Ansiotuloa Elinkeinotuloa, kun luvussa 3.2 esitellyt liiketoiminnan tunnusmerkit täyttyvät.
Vertaistuotanto (p2p)	Verovapaata lahjoitusten osalta, myyntitulot kuten verkkokaupan verotuksessa	Verovapaata lahjoitusten osalta, myyntitulot ansiotuloa.
Click- eli mikrotyö	Ansiotuloa, jos korvaus maksetaan virallisena valuuttana tai vapaasti vaihdettavana virtuaalivaluuttana.	Ansiotuloa
Liikenteenohjaus	Ansiotuloa, jos noudatetaan Keskusverolautakunnan ennakkopäätöstä KVL:129/2000. Pääomatuloa, jos kumppanuussopimus on solmittu Savalanchen kanssa.	Ansiotuloa
Virtuaalituotteiden kauppa	Ansiotuloa, jos korvaus maksetaan virallisena valuuttana tai vapaasti vaihdettavana virtuaalivaluuttana.	Ansiotuloa
Virtuaalipelaaminen	Ansiotuloa, jos pelaaminen tapahtuu toisen käyttäjän puolesta ansiotarkoituksessa ja korvaus maksetaan virallisena valuuttana tai vapaasti vaihdettavana virtuaalivaluuttana.	Ansiotuloa
Virtuaalivaluutat	Ansiotuloa, jos valuutta on hankittu louhimalla. Pääomatuloa hankintahetken jälkeisestä arvonnoususta, jos valuutta on saatu vallintaan muulla tavalla kuin louhimalla. Pääomatuloa hankintahetken jälkeisestä arvonnoususta, jos valuuttaa käytetään maksuvälineenä virallisen valuutan sijaan.	Verotuksen aloittamista harkitaan.

Tarkasteltaessa esimerkiksi verkkokaupan verotusta voidaan todeta, että Ruotsin yksinkertaisempi verotuskäytäntö tukee omaehtoista tulonhankintaa, sivutoimista yritteliäisyyttä ja kansalaisten innovointia. Suomalaisen verotuskäytännön monimuotoisuus ei kannusta siirtymään edes osittain perinteisten palvelussuhteiden ulkopuolelle. Yhtenä seurauksena on kansalaisten kyvyttömyys osallistua omaan elatukseensa työsuhteiden purkautuessa.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (ETLA) julkaisi hiljattain muistion tietotekniikan yleistymisen vaikutuksista suomalaiseen työelämään. Tietokoneistumisen vaikutus työmarkkinoihin on ennennäkemättömän nopeaa ja laajaa. Ilmiö on maailmanlaajuinen

ja yleinen siinä mielessä, että tietotekniset ratkaisut vaikuttavat kaikkiin sosiaaliluokkiin. Muistiossa suhtaudutaan optimistisesti Suomen kykyyn mukautua tilanteeseen pitkällä tähtäimellä, mutta samalla ennustetaan merkittäviä vaikeuksia lähitulevaisuudessa, koska tietokoneistuminen vähentää työpaikkoja nopeammin kuin se luo niitä. Sopeutumisvaikeudet tulevat todennäköisesti näkymään itsepintaisena ja suhteellisen korkeana työttömyytenä. (Pajarinen & Rouvinen 2014, 5.) Puhuttaessa tietotekniikan kehitymisestä ”lähitulevaisuuden” voidaan määritellä tarkoittavan seuraavia 1–2 vuotta. Työttömyys- ja toimeentulotukijärjestelmien paineet tulevat kasvamaan mahdollisesti kestäättömiin mittoihin. Tässä tilanteessa yhteiskunnan tulisi pyrkiä tukemaan omaehtoista tulonhankintaa kaikin tavoin. Suomalainen osaaminen on yhä korkealla tasolla ja sille on kysyntää verkon globaaleilla markkinoilla. Myös vammaiset ja vajaakuntoiset pystyvät toimimaan verkossa tasa-arvoisemmin mahdollisuuksin kuin reaali maailmassa.

6.2 Johtopäätökset ja lisätutkimuksen tarve

Tämän tutkimuksen puitteissa on tullut ilmi useita verkon ansaintatapoihin liittyviä seikkoja, joita Suomen Verohallinnon ei voi odottaa yksin ratkaisevan. Kansainvälistä lainsäädäntöä tarvitaan ohjaamaan esimerkiksi työlainsäädäntöä, aineettomien oikeuksien ja omaisuuden suojaamista sekä virtuaalivaluuttojen asemaa suhteessa reaali valuuttoihin. Muun lainsäädännön muuttuessa myös verosäädökset tulevat muuttumaan. Koska verotuksella puututaan ihmisten oikeusasemaan, siitä on aina säädettävä lailla. Veron jokaiselle olennaiselle elementille on oltava verolaissa selvät ja täsmälliset perusteet. Jos tukea johonkin tapaukseen ei ole, ei verolakia voida soveltaa. Verolain säännösten tulee olla myös siinä määrin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua harkintaa. (Knuutinen 2012, 97.) Verkkotulojen verotusta koskevia päätöksiä tulisi tässä välitilanteessa tehdä harkiten, oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen. Lisäksi vero-ohjeiden tulee perustua tutkittuun tietoon, joka vastaa sekä transaktioiden oikeudellista muotoa että niiden taloudellista sisältöä.

Lain tulee olla kaikille sama, riippumatta toiminnan volyymin tai toteutustavasta. Verojärjestelmä tulee rakentaa niin, että sillä on mahdollisimman vähän talouden toimintaa vääristäviä vaikutuksia (Myrsky 2013,134). Mielestäni Verohallinnon on kiireellisesti perehdyttävä verkkopohjaisiin ansaintatapoihin ja niiden merkitykseen

vaihtoehtoisina tulonhankintatapoina. Verolainsäädäntö ei estä verotuksen mukauttamista Ruotsin mallin suuntaiseen kolmijakoon, jossa yksityisten henkilöiden harrastus- ja muusta sivutoiminnastaan saamat tulot ovat tasavertaisessa asemassa palvelussuhteiden ja yritystoiminnan tulojen rinnalla. Hyväksymällä omaehtoisen tulonhankinnan, tarjoamalla valtakunnallisesti sitovaa neuvontaa sekä avaamalla verotukseen yksinkertaisemman tavan ilmoittaa harrastustoiminnan tulot, Verohallinto voisi myötävaikuttaa kansalaisten kykyyn elättää itsensä omalla toiminnallaan.

Verkon kehityksestä on olemassa luotettavaa tutkimustietoa 2000-luvun alusta lähtien. Pysyviä ja keskeisiä tutkimuslaitoksia ovat esimerkiksi Yhdysvalloissa Harvardin Yliopiston Berkman Center ja Suomessa Tietotekniikan tutkimuslaitos HIIT. World Wide Webin lisäksi Internet sisältää lukuisia muita verkostoja ja sisältöalustoja, joiden kehitys on nopeampaa kuin koskaan aikaisemmin. Tämänkin tutkimuksen verkkoa koskevat osat ovat saattaneet osittain vanhentua jo kirjoitustyön aikana. Paikallista seurantatutkimusta tarvitaan sekä verkon ansaintatapojen kehittymisestä että niiden kohtelusta verotuksessa. Virtuaalitaloutta ja sen tarjoamaa liiketoimintapotentiaalia tulisi tutkia sekä reaalityöelämän jatkeena että itsenäisenä konseptina. Myös jatkotutkimusta yritysten valmiuksista hyväksyä erilaisia maksuvälineitä tarvitaan lisää. Bitcoin ei välttämättä ole se virtuaalivaluutta joka jää yleiseen käyttöön, mutta reaalityöelämän rinnalle nousee väistämättä jokin muu vaihdantaväline.

Lähteet

Oikeuskäytäntö:

KHO 2003:21. [Http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2003/200301062](http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2003/200301062).

KVL :129/2000. Keskusverolautakunnan ratkaisut. Verohallinto. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Keskusverolautakunnan_KVL_ennakkoratkaisut/Tulo_ja_varallisuusverotus/2000/KVL1292000%2811519%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Keskusverolautakunnan_KVL_ennakkoratkaisut/Tulo_ja_varallisuusverotus/2000/KVL1292000%2811519%29). Luettu 8.12.2013.

Lainsäädäntö:

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501.

Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118.

Kaupparekisterilaki 2.2.1979/129.

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27.9.1919/122.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Laki Verohallinnosta 11.6.2010/503.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Perintö- ja lahjaverolaki 12.7.1940/378.

Rikoslaki 19.12.1889/39.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Vuoden 2014 tuloveroasteikkolaki 1245/2013.

Amazon Mechanical Turk 2014. [Https://www.mturk.com/mturk/welcome](https://www.mturk.com/mturk/welcome). Luettu 5.1.2014.

Bauwens, Michel 2005. The Political Economy of Peer Production. 1000 Days of Theory. Päivitetty 12.1.2005. [Http://www.ctheory.net/articles.aspx?id=499](http://www.ctheory.net/articles.aspx?id=499). Luettu 15.12.2013.

Bitcoinmining 2014. [Http://www.bitcoinmining.com/getting-started/](http://www.bitcoinmining.com/getting-started/). Luettu 10.4.2014.

Bitcoinx 2014. [Http://www.bitcoinx.com/bitcoin-mining-hardware/](http://www.bitcoinx.com/bitcoin-mining-hardware/). Luettu 10.4.2014.

Bitpay 2014. Bittiraha. [Https://bittiraha.fi/bitpay](https://bittiraha.fi/bitpay). Luettu 11.4.2014.

Blockchain 2014. [Https://blockchain.info/](https://blockchain.info/). Luettu 10.4.2014.

Camp, Bryan 2007. The Play's the Thing: A Theory of Taxing Virtual Worlds. Hastings Law Journal, Vol. 59, No. 1, 2007. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=980693> or <Http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.980693>. Luettu 6.1.2014.

CFD-kauppa 2014. Valuuttakauppa. <Http://www.valuuttakauppa.fi/cfd-kauppa>. Luettu 11.4.2014.

Cherry, Miriam A. 2010. A Taxonomy of Virtual Work. Georgia Law Review 26.7.2010. <Http://ssrn.com/abstract=1649055>. Luettu 3.1.2014.

Crypto-Currency Market Capitalizations 2014. <Http://coinmarketcap.com/>. Luettu 8.1.2014.

Entropia Universe 2014. Mindark PE AB. <Https://account.entropiauniverse.com/account/deposits/>. Luettu 13.2.2014.

Euroopan unionin perusoikeuskirja 2012. C 326/02. Päivitetty 26.10.2012. <Http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2012:326:SOM:fi:HTML>. Luettu 18.12.2013.

European Central Bank 2012. Virtual Currency Schemes. Päivitetty 29.10.2012. <Http://www.ecb.europa.eu/pub/pubbydate/2012/html/index.en.html>. Luettu 19.12.2013.

Flattr- Social Microdonations 2014. <Http://flattr.com/>. Luettu 10.4.2014.

GAO 2013. Virtual Economies and Currencies: Report to the Committee on Finance, U.S. Senate. United States Government Accountability Office.15.5.2013. <Http://www.gao.gov/products/GAO-13-516>. Luettu 4.1.2014.

Gittip 2014. <Https://www.gittip.com/>. Luettu 10.4.2014.

Dell 2014. IdeaStorm. <Http://www.ideastorm.com/>. Luettu 12.4.2014.

Juanto, Leila & Linnakangas, Esko 2011. Yritysmuodon ja yrityskoon vaikutuksista kulutusverotuksessa. Lakimies 7–8/2011. <Http://www.edilex.fi.ezproxy.metropolia.fi/lakimies/8404?>. Luettu 18.12.2013.

Karhama, Heikki 2013. Verotus-luentomateriaali. Helsingin seudun kesäyliopisto 2013.

Knuutinen, Reijo 2012. Verosuunnittelua vai veronkiertämistä. SanomaPro, Helsinki.

Korhonen, Sanna 2013. Bitcoin verkkokaupan maksuvälineenä. Opinnäytetyö. Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma. Lahden Ammattikorkeakoulu. <Http://publications.theseus.fi/handle/10024/67099>. Luettu 19.12.2013.

Kulovaara, Valpuri 2011. Milloin yritystoiminta on liiketoimintaa?. Lisensiaatintyö. Turun yliopisto, Oikeustieteellinen tiedekunta; finanssioikeus. Julkaistu Edilexissä 13.3.2012. <Http://www.edilex.fi/lakikirjasto/8696>. Luettu 28.12.2013.

Laaksonen, Kalle & Salmisalo, Katariina (toim.) 2010. Perusselvitys vertaistuotannosta. Ajatuspaja e2. <Http://www.e2.fi/fi/e2n-julkaisut/perusselvitys-vertaistuotannosta/>. Luettu 19.12.2013.

Lederman, Leandra 2007. 'Stranger than Fiction': Taxing Virtual Worlds. New York University Law Review, Vol. 82, 2007; Indiana Legal Studies Research Paper No. 76. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=969984>. Luettu 6.1.2014.

Lehdonvirta, Vili 2009. Virtual Consumption. Turun Kauppakorkeakoulun julkaisuja. No. A-11. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1630382. Luettu 8.10.2013.

Lehdonvirta, Vili. & Ernkvist, Mirko, 2011. Converting the Virtual Economy into Development Potential: Knowledge Map of the Virtual Economy. Washington, DC; infoDev / World Bank.
<http://www.infodev.org/articles/converting-virtual-economy-development-potential>.
Luettu 18.12.2013.

Leino, Antti 2011. Sosiaalinen netti ja menestyvän pk-yrityksen mahdollisuudet. Infor Oy, Helsinki.

MadBeeTech 2013. <http://www.madbeetech.com/default.aspx>. Luettu 28.11.2013.

Myrsky, Matti 2000. Luottamuksensuojaperiaatteen kysymyksiä verotuksessa. Defensor Legis 2000/5. http://www.edilex.fi.ezproxy.metropolia.fi/defensor_legis/971?.
Luettu 18.12.2013.

Myrsky, Matti 2013. Millainen on hyvä verojärjestelmä?. Verotus 2/2013. 134–140.

Nurmio, Aarne & Turkki, Teppo (toim.) 2010. Elinvoimainen Suomi. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra.
[http://www.sitra.fi/haku/elinvoimainen%20suomi?f\[0\]=bundle%3Apublication](http://www.sitra.fi/haku/elinvoimainen%20suomi?f[0]=bundle%3Apublication). Luettu 19.12.2013.

Pajarinen, Mika & Rouvinen, Petri 2014. Computerization Threatens One Third of Finnish Employment. ETLA Muistio – ETLA Brief 22.
<http://www.etla.fi/julkaisut/computerization-threatens-finnish-employment/>. Luettu 13.1.2014.

Pettersson, Mikael 2013a. Hon tjänar pengar på att instagramma. Päivitetty 6.11.2013. <http://www.svt.se/nyheter/sverige/hon-far-fem-foretagserbudanden-om-dagen>. Luettu 7.11.2013.

Pettersson, Mikael 2013b. "Glömda" inkomster kan ge skattesmall. Päivitetty 6.11.2013. <http://www.svt.se/nyheter/sverige/glomda-inkomster-kan-ge-skattesmall>.
Luettu 7.11.2013.

Savalanche - sosiaalisen median verkkokauppa. Usein kysytyt kysymykset. <http://www.savalanche.com/faq?locale=fi>. Luettu 20.12.2013.

Searls, Doc 2013. Doc Searls Weblog. Vastaus kommenttiini 14.10.2013. <http://blogs.law.harvard.edu/doc/about/>

Second Life 2013. Linden Research, Inc. <https://support.secondlife.com/>. Luettu 19.10.2013.

Skatteverket 2014:
Köp, försäljning & spel på internet.

[Http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet.4.7b610ded10741da92fa8000925.html](http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet.4.7b610ded10741da92fa8000925.html)

Hobbyverksamhet – Ger din hobby inkomster?.

[Http://www.skatteverket.se/privat/sjalvservice/blanketterbroschyror/broschyror/info/344.4.39f16f103821c58f680007485.html](http://www.skatteverket.se/privat/sjalvservice/blanketterbroschyror/broschyror/info/344.4.39f16f103821c58f680007485.html)

Styrning av trafik på Internet.

[Http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/trafikstyrning.4.7b610ded10741da92fa8000790.html](http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/trafikstyrning.4.7b610ded10741da92fa8000790.html)

Blogg.

[Http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/blogg.4.2132aba31199fa6713e800017239.html](http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/blogg.4.2132aba31199fa6713e800017239.html)

Fakta om internethandel.

[Http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/internethandel.4.6d02084411db6e252fe80006957.html](http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/internethandel.4.6d02084411db6e252fe80006957.html)

Svar på vanliga frågor.

[Http://www.skatteverket.se/privat/sjalvservice/svarpavanligafragor/ehandel.4.dfe345a107ebcc9baf80007325.html](http://www.skatteverket.se/privat/sjalvservice/svarpavanligafragor/ehandel.4.dfe345a107ebcc9baf80007325.html)

Att sälja något via internet.

[Http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/forsaljning.4.7b610ded10741da92fa8000834.html](http://www.skatteverket.se/privat/skatter/arbeteinkomst/inkomster/internet/forsaljning.4.7b610ded10741da92fa8000834.html)

Sosiaalisen median sanasto 2010. Sanastokeskus TSK ry.

[Http://www.tsk.fi/tsk/fi/sosiaalisen_median_sanasto_tsk_40-513.html](http://www.tsk.fi/tsk/fi/sosiaalisen_median_sanasto_tsk_40-513.html). Luettu 10.9.2013.

Statistiska centralbyrån 2013. IT bland individer/Andel personer som använder internet efter användningsområde. 29.10.2013. [Http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Levnadsforhallanden/Levnadsforhallanden/IT-bland-individer-/15269/2013A01/Andel-personer-som-anvander-internet-efter-anvandningsomrade/](http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Levnadsforhallanden/Levnadsforhallanden/IT-bland-individer-/15269/2013A01/Andel-personer-som-anvander-internet-efter-anvandningsomrade/). Luettu 4.1.2014.

Suomen Pankki 2014. Bitcoinin käyttöön liittyy riskejä.

[Http://www.suomenpankki.fi/fi/suomen_pankki/ajankohtaista/muut_uutiset/Pages/uutinen_140114.aspx?hl=virtuaalivaluutta](http://www.suomenpankki.fi/fi/suomen_pankki/ajankohtaista/muut_uutiset/Pages/uutinen_140114.aspx?hl=virtuaalivaluutta). Julkaistu 14.1.2014. Luettu 18.1.2014.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö [verkkajulkaisu].

ISSN=2341–8699. 2013, Liitetaulukko 17. Internetin käyttö palveluita ja tuotteita koskevan tiedon etsintään, pankkiasioihin, tuotteiden ja palveluiden myyntiin tai käytettyjen tavaroiden ostamiseen 3 kk aikana iän, toiminnan, koulutusasteen, asuinpaikan kaupunkimaisuuden ja sukupuolen mukaan 2013, % -osuus väestöstä. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 4.1.2014].

Saantitapa: [Http://stat.fi/til/sutivi/2013/sutivi_2013_2013-11-07_tau_017_fi.html](http://stat.fi/til/sutivi/2013/sutivi_2013_2013-11-07_tau_017_fi.html)

Tuomi, Olavi 2012. Voidaanko laillisen veron minimoimisen ja laittoman veronkiertämisen välille muodostaa rajaa tarkastellen yleistä veronkiertosäännöstä?.

Pro gradu -tutkielma. Oikeustieteiden laitos; vero-oikeus. Itä-Suomen yliopisto.
Julkaistu Edilexissä 20.3.2013. www.edilex.fi/lakikirjasto/9450. Luettu 18.12.2013.

Verohallinto 2014:

Arvonlisäverottoman vähäisen toiminnan raja 8 500 euroa.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Arvonlisaverottoman_vahaisen_toiminnan_r%2814326%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Arvonlisaverottoman_vahaisen_toiminnan_r%2814326%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Arvonlisaverottoman_vahaisen_toiminnan_r%2814326%29).

Arvonlisäverovelvollisen opas 2011.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Myynnin_verollisuus_veron_peruste_oma_kaytto_vahennykset/Arvonlisaverovelvollisen_opas_2011%2816309%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Myynnin_verollisuus_veron_peruste_oma_kaytto_vahennykset/Arvonlisaverovelvollisen_opas_2011%2816309%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Myynnin_verollisuus_veron_peruste_oma_kaytto_vahennykset/Arvonlisaverovelvollisen_opas_2011%2816309%29).

Elinkeinotoiminnan veroilmoitus 2013 / Liikkeen- tai ammatinharjoittaja.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Veroilmoituslomakkeet_ja_tayttoohjeet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaiden_veroilmoituslomakkeet/Elinkeinotoiminnan_veroilmoitus_Liikkee%2811714%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Veroilmoituslomakkeet_ja_tayttoohjeet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaiden_veroilmoituslomakkeet/Elinkeinotoiminnan_veroilmoitus_Liikkee%2811714%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Veroilmoituslomakkeet_ja_tayttoohjeet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaiden_veroilmoituslomakkeet/Elinkeinotoiminnan_veroilmoitus_Liikkee%2811714%29).

Henkilöverotuksen käsikirja 2012.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Henkiloverotuksen_kasikirja_2012%2820255%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Henkiloverotuksen_kasikirja_2012%2820255%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Henkiloverotuksen_kasikirja_2012%2820255%29).

Keksijän verotus.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Keksijan_verotus%289983%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Keksijan_verotus%289983%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Keksijan_verotus%289983%29).

Kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit vuonna 2014.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_paatokset/Kuntien_ja_seurakuntien_tuloveroprosentti%2830240%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_paatokset/Kuntien_ja_seurakuntien_tuloveroprosentti%2830240%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_paatokset/Kuntien_ja_seurakuntien_tuloveroprosentti%2830240%29).

Tulon ja menon jaksottaminen.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Tulon_ja_menon_jaksottaminen%2825764%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Tulon_ja_menon_jaksottaminen%2825764%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Tulon_ja_menon_jaksottaminen%2825764%29).

Verohallinnon yhtenäistämisohteet vuodelta 2013 toimitettavaa verotusta varten.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verohallinnon_yhtenaistamisohjeet_vuodel%2830837%29#6Veronkorotus_)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verohallinnon_yhtenaistamisohjeet_vuodel%2830837%29#6Veronkorotus_](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verohallinnon_yhtenaistamisohjeet_vuodel%2830837%29#6Veronkorotus_).

Verotettavan tulon laskeminen.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verotuksen_toimittaminen_ja_muuttaminen/Verotettavan_tulon_laskeminen%2825765%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verotuksen_toimittaminen_ja_muuttaminen/Verotettavan_tulon_laskeminen%2825765%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verotuksen_toimittaminen_ja_muuttaminen/Verotettavan_tulon_laskeminen%2825765%29).

Verotuksen toimittamisen periaatteita.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verotuksen_toimittaminen_ja_muuttaminen/Verotuksen_toimittamisen_periaatteita%2825763)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verotuksen_toimittaminen_ja_muuttaminen/Verotuksen_toimittamisen_periaatteita%2825763](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Verotuksen_toimittaminen_ja_muuttaminen/Verotuksen_toimittamisen_periaatteita%2825763).

Virtuaalivaluuttojen tuloverotus.

[Http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Virtuaalivaluuttojen_tuloverotus%2828450%29)

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Virtuaalivaluuttojen_tuloverotus%2828450%29](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Virtuaalivaluuttojen_tuloverotus%2828450%29).

Vuorio, Pasi 2010. Savalanche - sosiaalisen median verkkokauppa. Päivitetty 3.9.2010. [Http://keskustelu.suomi24.fi/node/9305354#comment-0](http://keskustelu.suomi24.fi/node/9305354#comment-0). Luettu 20.12.2013.

Wikipedia:

Bitcoin 2014. [Https://fi.wikipedia.org/wiki/Bitcoin](https://fi.wikipedia.org/wiki/Bitcoin). Luettu 10.4.2014.

Dogecoin 2014. [Https://en.wikipedia.org/wiki/Dogecoin](https://en.wikipedia.org/wiki/Dogecoin). Luettu 10.4.2014.

List of massively multiplayer online role-playing games 2014. Päivitetty 10.1.2014. [Https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_massively_multiplayer_online_role-playing_games](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_massively_multiplayer_online_role-playing_games). Luettu 20.1.2014.

Litecoin 2014. [Https://en.wikipedia.org/wiki/Litecoin](https://en.wikipedia.org/wiki/Litecoin). Luettu 10.4.2014.

Wikström, Kauko. Millä tavalla perustuslaki ohjaa muuta lainsäädäntöä?. Artikkel. Julkaistu Edilexissä 24.1.2012. [Http://www.edilex.fi/lakikirjasto/8575](http://www.edilex.fi/lakikirjasto/8575). Luettu 15.10.2013.

Wisniewski, Scott 2008. Taxation of Virtual Assets. 7 Duke Law & Technology Review 1-18 (2008). [Http://scholarship.law.duke.edu/dltr/vol7/iss1/4/](http://scholarship.law.duke.edu/dltr/vol7/iss1/4/). Luettu 3.1.2014.

World of Warcraft 2013. Blizzard Entertainment, Inc. [Https://eu.battle.net/support/en/](https://eu.battle.net/support/en/). Luettu 19.10.2013.

Inkomst av tjänst, T2

Inkomst av tjänst ^①
Inkomstgivande hobby

T2

Blanketten ska användas av dig som bedrivit inkomstgivande hobby, dvs. inkomstgivande självständig verksamhet som inte är näringsverksamhet. Ange belopp i hela kronor.
Siffror i ring - se upplysningar på sidan 3.

Inkomstår	Datum då blanketten fylls i
2013	
Numrering vid flera T2	

Den skattskyldiges namn	Personnummer

A. Verksamhetens art

Beskriv din hobby

B. Årets inkomster och utgifter

1. Inkomster	+		Beloppet för du in vid C.1. Underskottet får du spara och dra av mot överskott de fem följande åren. Fyll i 0 kr vid D.1.
2. Kontanta utgifter ^②	-		
3. Försätningsavdrag ^③	-		
4. Överskott	=		
5. Underskott	=		

C. Avdrag för tidigare års underskott

1. Årets överskott enligt B.4	+		Sätt kryss för de inkomstår underskotten avser. 2008 2009 2010 2011 2012 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2. Avdrag för underskott från något eller några av inkomståren 2008-2012 enligt tidigare års deklarerationer eller redovisning under E på sidan 2. Högst årets överskott.	-		
3. Överskott	=		

Beloppet för du in vid D.1.

D. Egenavgifter m.m.*

1. Överskott eller 0 kr enligt C.3, 0 kr vid underskott enligt B.5	+		Beloppet för du in vid p. 1.6 på Inkomstdeklaration 1. ** Beloppet för du in vid p. 2.3 på Inkomstdeklaration 1.
2. Föregående års schablonavdrag för avsättning till egenavgifter m.m.*	+		
3. Påförda egenavgifter m.m.* enligt slutskattebeskedet 2013	-		
4. Överskott/Underskott	=		
5. Årets schablonavdrag för avsättning till egenavgifter m.m.* vid överskott på raden ovan	-		
6. Resultat	=		
Överskott	=		
Underskott vid avstämning av egenavgifter	=		

* Med egenavgifter m.m. avses i denna blankett egenavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt på vissa förärvsinkomster.

** Om du är född 1937 eller tidigare ska du föra in beloppet vid p. 1.5 (i stället för p. 1.6) på Inkomstdeklaration 1, eftersom du inte ska betala några egenavgifter m.m.* Detsamma gäller dödsbo efter person som avlidit före 2013, då inte heller det ska betala egenavgifter m.m.*

Personnummer

E. Tidigare års underskott som inte deklarerats

Här fyller du i om du yrkar avdrag vid C.2 för tidigare års underskott om du inte har deklarerat verksamheten de tidigare åren.

Underskott inkomståret 2008

1. Inkomster	+	<input type="text"/>
2. Kontanta utgifter	-	<input type="text"/>
3. Förlitningsavdrag	-	<input type="text"/>
4. Underskott	=	<input type="text"/>

Underskott inkomståret 2009

1. Inkomster	+	<input type="text"/>
2. Kontanta utgifter	-	<input type="text"/>
3. Förlitningsavdrag	-	<input type="text"/>
4. Underskott	=	<input type="text"/>

Underskott inkomståret 2010

1. Inkomster	+	<input type="text"/>
2. Kontanta utgifter	-	<input type="text"/>
3. Förlitningsavdrag	-	<input type="text"/>
4. Underskott	=	<input type="text"/>

Underskott inkomståret 2011

1. Inkomster	+	<input type="text"/>
2. Kontanta utgifter	-	<input type="text"/>
3. Förlitningsavdrag	-	<input type="text"/>
4. Underskott	=	<input type="text"/>

Underskott inkomståret 2012

1. Inkomster	+	<input type="text"/>
2. Kontanta utgifter	-	<input type="text"/>
3. Förlitningsavdrag	-	<input type="text"/>
4. Underskott	=	<input type="text"/>

SKV 2051 24 sv 00 04

T2M-2-24-2013P4

Upplysningar Inkomstår 2013, deklARATIONEN 2014

① Inkomst av tjänst

Blanketten används för redovisning av skattepliktiga inkomster av hobby, dvs. inkomstgivande självständig verksamhet som inte är näringsverksamhet. Hobbyverksamhet kan t.ex. bedrivas i form av hemslöjd, trädgårdsodling, djuruppfödning, biodling, kulturell verksamhet och hästsport. Har man flera hobbyverksamheter redovisas varje verksamhet för sig på egen blankett. Hobbyverksamhet som utvisar underskott behöver inte deklarerar.

② B.2 Kontanta utgifter

Du får göra avdrag för utgifter som du har haft i hobbyverksamheten och som har betalats under 2013.

③ B.3 Förlitningsavdrag

Hela utgiften för inköp av dyrbarare utrustning med längre användningstid får du inte dra av på en gång. Du får i stället avdrag för förlitningen. Som dyrbarare utrustning räknas vanligtvis utrustning som har ett inköpspris som överstiger 22 250 kr och som beräknas hålla i mer än tre år.

Förlitningsavdraget ska motsvara den verkliga värdeavgången under året på utrustning, tillgångar m.m. som har använts i hobbyverksamheten. Har utrustningen använts för annat ändamål får du dra av en skälighetsdel av förlitningen. Förlitningsavdraget beräknas med ledning av utrustningens anskaffningsvärde, livslängd och användning.

Vanligen kan utgiften fördelas på fem till tio år. Det innebär att man får göra avdrag med 10-20 procent per år av anskaffningskostnaden.

Du kan få avdrag för förlitning på bikupor, vävstol, svarv m.m. Avdrag för förlitning på byggnader får du däremot inte göra. Men du får dra av reparations- och underhållsutgifter på byggnad om utgifterna hör direkt till hobbyverksamheten.

④ C. Avdrag för tidigare års underskott

Du får göra avdrag för underskott som uppkommit under något av de fem åren närmast före inkomståret. I årets deklaration kan du alltså göra avdrag för underskott från något eller några av inkomståren 2008-2012.

- Du får inte göra avdrag för tidigare års underskott med större belopp än som motsvarar inkomstårets överskott av verksamheten.

- Om det uppkommer underskott ett år får du inte göra avdrag mot andra tjänsteinkomster eller överskott från någon annan hobbyverksamhet. I stället får du spara underskottet upp till fem år efter inkomståret och dra av det från eventuellt kommande överskott av samma verksamhet.

Om du gör avdrag för tidigare års underskott, och verksamheten inte har deklarerats de tidigare åren, ska du redovisa både inkomster och utgifter för underskottsåret och åren fram till överskottsåret. Du kan göra denna redovisning under E. Om du inte har något överskott de fem följande åren efter underskottsåret, kan underskottet inte utnyttjas.

D. Egenavgifter m.m.*

Egenavgifterna m.m. är avdragsgilla vid beräkningen av årets överskott. Den exakta storleken av egenavgifterna m.m. är inte känd vid deklarationstidpunkten. Därför medges avdrag för avsättning till egenavgifter m.m. med ett schablonavdrag med en viss procent av överskottet. Av slutskattebeskedet kommer det att framgå hur stora egenavgifterna m.m. blev. I kommande års deklaration görs en avstämning av det medgivna schablonavdraget och de slutligt påförda egenavgifterna m.m. Schablonavdraget tas då upp till beskattning och avdrag medges med de slutligt påförda egenavgifterna m.m.

⑤ Vid D. 2-3 gör du en avstämning av schablonavdraget och påförda egenavgifter m.m. enligt slutskattebeskedet 2013.

⑥ Vid D. 5 gör du årets schablonavdrag för avsättning till egenavgifter m.m. Avgifterna är olika stora beroende på din ålder. Därför blir också schablonavdraget olika stort.

Om du är född

- 1987 eller senare får du göra schablonavdrag med 14 procent
- 1948-1986 får du göra schablonavdrag med 25 procent
- 1948 eller senare men har haft hel ålderspension under hela 2013 får du göra schablonavdrag med 10 procent
- 1938-1947 får du göra schablonavdrag med 10 procent.

Om du är född 1937 eller tidigare ska du inte göra något schablonavdrag, eftersom du inte betalar några egenavgifter m.m.

Om du under hela eller del av 2013 har fått hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning får du göra schablonavdrag med 10 procent.

Dödsboet efter en person som avlidit under 2013 får göra avdrag med 20 procent.

Dödsboet efter en person som avlidit före 2013 ska inte göra något schablonavdrag, eftersom det inte betalar några egenavgifter m.m.

⑦ **Observera** att underskottet endast avser underskott vid avstämning av egenavgifter.

Observera att du ska föra in underskottet vid p. 2.3 på Inkomstdeklaration 1, trots att denna ruta i övrigt är avsedd för "Tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor".

SKV 2051 24 sv 00 04

* Med egenavgifter m.m. avses egenavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Du kan läsa mer om egenavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt i "Skatteuträkningsbroschyren" (SKV 425). Broschyren finns på www.skatteverket.se.

T2M-3-24-2013P4